

2022. NYÁR

OPERA

A photograph of a man with grey hair, wearing black leather armor, holding a black helmet. He is looking slightly to the left. The background is a light, hazy landscape.

**KOVÁCSHÁZI
ISTVÁN**
„HAZAÉRKEZTÜNK”

SOLYMOSI TAMÁS
A MAGYAR NEMZETI BALETT IS
VISSZAKÖLTÖZÖTT

FABIO SARTORI
OPERA A PARKBAN

Szulák Andrea
Operarajongó

A vezetés élménye

A LUXUS MŰVÉSZETE.

AZ ÚJ BMW 8 CABRIO.

A kép illusztráció. BMW 8 Cabrio: Átlagfogyasztás: 6,7 – 11,0 l/100 km; CO₂-kibocsátás: 175-249 g/km.

BEKÖSZÖNTŐ

Tisztelt Zenerajongók!

Balett és beton. Az Operaház páholyában ülve, egy-egy nagyszerű balett-előadás láttán sokszor eszembe jut, mennyi közös vonás van e két, első látásra távolinak tűnő fogalomban. A leghajlékonyabb táncművészek is szüksége van szilárdságra, tartásra, erőre, (beton)biztos tudásra, és még a legkeményebb betonnak sem árt, ha jól tűri a viszontagságokat és némi rugalmasság is szorul belé egy-két vasrúdnak köszönhetően. A friss beton szabadon, akár művészi igénnyel formázható, a megszilárdult pedig ezernyi árnyalatra színezhető. Utóbbira remek példa az Eiffel Műhelyház Mozdonycsarnoka, ahol a látszóbeton falak játékos zöldben, sárgában, sőt, néhol zuzmóba burkolva pompáznak.

Megtisztelő számomra, hogy már 2016 óta hozzájárulhatok az intézmény kezdeményezéseéhez, köztük a várva várt, márciusi *Újranyitó Fesztivál*hoz, a gyönyörűen felújított Operaház megnyitó rendezvénysorozatához. Szívemen viselem a Magyar Nemzeti Balettintézet sorsát, rendszeresen és örömmel látogatom többemagammal az opera- és balettelőadásokat. Számos üzleti partneremet biztatom arra, hogy támogassa a kultúrát, és annak kiemelt ékkövét, az OPERÁ-t, mert a programok sokszínűsége, a művészek felkészültsége, az előadások nivója és a játszóhelyek utánozhatatlan miliője mind-mind garancia a felemelő, életre szóló élményre.

Érdeklődéssel várom a Mítosz & történelem évad előadásait, köztük *A fából faragott királyfi* premierjét vagy az új *Toscát*, de nem fogom kihagyni a *Porgy & Besst* vagy *A diótörőt* sem. Remélem, Önök is eljönnek!

Molnár György,
a Molnárbeton Kft. tulajdonosa

6

10

18

20

36

68

OPERA

ERKEL

EIFFEL

BALETT

BALETTINTÉZET

ZENEKAR

KÓRUS

GYERMEKKAR

3 Tisztelt Zenerajongók!

Molnár György beköszöntője

6 „Hazaérkeztünk”

Beszélgetés Kovácsné Istvánnal

10 „Egy művésznek szüksége van erre a megtermékenyítő közegre”

Solymosi Tamás nyilatkozott

14 Domingo tanítása és a szeretet üzenete

Carlo Ventre-interjú

18 Nyári frissítők

OperaNyár

20 „Verdi zenéje a legerősebb érzelmek kincsesládája”

Fabio Sartorival beszélgettünk

24 Érdemek és gondolatok

Díjak március 15-e alkalmából

26 Egy legendás évad elé

Mítosz & történelem

28 Fehér köpeny, kék szakáll

Életmód: Kovács István

32 Egzotikus témák, pompás dekorációk és tömeghatás

A századforduló

36 „Ha elkezdődik az előadás, nem rágok tovább”

Dívat: Schiffer Miklós

40 Aranybánya

Archív

42 Megérkezés

Újranyitás

46 Az eredeti legjobbja

Hunyadi László

50 A monarchia árnyékában

Mayerling

54 Nem zárt be, modernizálásra vár

Erkel Színház

56 Hóviharban

Farsangi lakodalmom

58 Álom és valóság határán

Pelléas és Mélisande

60 Keresztet hordozva

Keresztkantáták

62 Grál-lovagok nyomában

Parsifal

64 Spanyol szerelem

Paquita-szvit

66 A varázsgyűrű hatalma

Az istenek alkonya

68 „Csakis az élmény fontos”

Operarajongó: Szulák Andrea

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:

Ókovács Szilveszter főigazgató

CÍMLAPFOTÓ:

Emmer László

SZERKESZTŐ:

Filip Viktória

HIRDETÉSFELVÉTEL:

marketing@opera.hu

KÉPSZERKESZTŐ:

Iványi Jozsefa

Megjelenik 20 000 példányban.

ARCULAT:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

ISSN 1789-4093

KORREKTOR:

Hajdú Livia

Ingyenes kiadvány.

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

LAPZÁRTA:

2022. június 1.

NYOMDA:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

SZERZŐK:

Braun Anna | Csabai Máté | Filip Viktória | Karczag Márton | László Ferenc | Ménes Márta | Oláh András | Papp Tímea | Pónyai Györgyi | Szentgyörgyi Rita | Ur Máté | Várhegyi András

FOTÓ:

Berecz Valter | Éder Vera | Emmer László | Kotnyek Antal - Fortepan | Kummer János | Ligeti Edina | Nagy Attila | OPERA Archivuma és Emléktára | OperaCafé | Rákossy Péter | Victor Santiago

„Hazaérkeztünk”

Szerző: László Ferenc

Nehéz lenne mostanában operaházi Wagner-előadást elképzelni nélküle, jóllehet Kováczházi István korántsem indult *Wagner-tenor*nak – s voltaképpen máig sem tartja magát annak. Egy művész, aki képes úgy énekelni Parsifalt, mintha az Mozart-szólam lenne.

Fotó: Emmer László

A felújított Operaházban beszélgettünk, ám én önt leelőször nem itt, hanem alig néhány háznyira innen, az Operettszínházban láttam. Rosillon volt abban a Szinetár Miklós által rendezett *Víg özvegyben*, amelyben Koós János és Antal Imre is szerepelt. Hogyan alakult az az első néhány év, amíg a pályája elvezetett az OPERÁ-ba?

Amikor az Operettszínházban szerepeltem, már volt operai múltam, de nem operaházi múltam. Debrecenben indult a pályám, ahol a *Bánk bán* Ottója volt az első operai szerepem, de igazság szerint ott is előbb voltam Rosillon. Énekeltem Taminót, a *Bajazzók* Beppóját, és felléptem a szomszédvárban, Miskolcon is, ahol a *Cigánybáró*ban felfigyelt rám Szinetár Miklós. Ő szerződtetett aztán az Operettbe, méghozzá nagyon előnyös feltételekkel: két világsztár előadásba tett be, s azon túl bárhová elengedett operát, de csakis operát énekelni. Így az operai működésem nem szakadt meg, visszajártam Debrecenbe, szerepeltem Szegeden is, s ezzel megerősödhettem: kisebb lélektani teher mellett növelhettem a rutinomat. Később, amikor Szinetár tanár úr az OPERA főigazgatója lett, szólt, hogy az

Parsifal, 2021 | Fotó: Nagy Attila

Erkelben be fogják mutatni a *Három a kislányt*, s abban lenne nekem egy szerep. Vicces és persze megható volt most a 25 éves jubileumon, hogy megkaptam azt az 1997-ben készült fotót, amelyen tényleg úgy nézek ki, mint Franz Schubert.

Fotó: Emmer László

Milyen volt akkor az első találkozás az OPERÁ-val és annak társulatával?

Hatalmas élmény volt olyan művészekkel kapcsolatba kerülnöm és együtt dolgoznom, akiket addig csak a tévéből vagy épp lemezek révén ismerhettem. Kezdetben fűnek-fának bemutatkoztam, szinte azt sem tudtam, hogy hol vagyok. Ráadásul az még egy méretében és társasági életét tekintve is egészen másfajta, a mából visszanézve tán azt mondhatnám: régi világbeli társulat volt. Hatalmas élet zajlott a művészbüfében, nagy anekdotázásokkal, vesézésekkel. A *Don Pasquale*-előadásokhoz pedig

hozzátartozott például az a kedélyes rituálé, hogy fél hat táján megjelent Gregor Jóska a libatepertővel, amit együtt fogyasztottunk el.

És milyen volt az Operaház színpadára fellépni? S ma milyen viszony fűzi az Ybl-palotához?

Először az Erkelben debütáltam, ahol a színpad és a nézőtér ugyancsak imponáló, már csak a méretek miatt is. De az Operaház még ahhoz képest is olyan rendkívüli tekintélyt sugárzott és sugároz, ami kezdettől mindmáig nagy hatással van rám. Most, hogy újra birtokba vettük a Házat, én nem szégyellem: meg is könnyeztem, hogy újra itt vagyok. A csodálatosan megújult belső teret látni a színpadról, hihetetlen érzés mindannyiunk számára. És ehhez mérhető az akusztikai élmény is. Az új-jáépítés és nem mellesleg a Covid-19 évei után tényleg azt érezhetjük ott fent az Operaház színpadán, hogy hazaérkeztünk. És ezt most igazán nem a pátosz mondatja velem.

Operaházi pályafutásának első szűk évtizedében lírai tenorszerepek sorát énekelt, azután 2006-ban elvállalta Stolzingi Waltert a Vidnyánszky Attila által rendezett és Jurij Szimonov által vezényelt Mesterdalnokok-bemutatón. Merész döntés volt, az alakítás kritikai fogadtatása is vegyesen alakult, habár én személy szerint lelkesedtem érte.

Nekem előzőleg soha eszembe nem jutott volna, hogy Wagnert énekeljek. Mások azonban gondoltak erre. Például Marton Éva, aki kevéssel az ezredforduló után, a Miskolci Operafesztivál egyik gáláját követően kategorikusan közölte velem, hogy pár éven belül Wagnert fogok énekelni. 2006-ban azután Petrovics Emil, az akkori főzeneigazgató magához hívatott, hogy felkínálja Walter szerepét. Én persze a magam addigi Mozart-szólamaival meg lírai szerepeivel, és nem mellesleg jól ismerve az akkori első számú magyar Wagner-tenort, Molnár Andrászt, aki

○ Az istenek alkonya, 2021 | Fotó: Rákosy Péter

egyébként szintúgy Kapossi Margit tanítványa volt, meglehetősen értetlenül és hitetlenkedve fogadtam a tanár úr felvetését. Ő azonban azt mondta – és ezt a megfogalmazást azóta is idézgetem –, hogy Wagnert is ugyanúgy kell énekelni, mint Mozartot, csak egy kicsit hangosabban. Ezután Pethő Zsolttal, az OPERA legendás korrepetitorával megtanultam a Mesterdalnokokat, s amikor elkészültem, végigénekeltem a szólamot, majd két nap kihagyással újra. Kiderült, hogy utána még képes vagyok megszólalni, s hogy ez a zenei anyag talán nem is fekszik nekem rosszul. Így hát elvállaltam azt a bemutatót, de tudom, a színház egyik fele akkor úgy vélte, hogy ezzel vége lesz a pályámnak. Viszont a másik fele azt mondta, hogy na végre, Kovácsházi ezzel a szereppel fog kiugrani. És valóban, kevéssel utóbb ez az ifjú frank lovag hozta meg számomra a

külföldi karriert is, hiszen Mannheimban is Walterként debütáltam. Ott azután német nyelvi közegben, nagy odafigyelés mellett gyarapíthattam a Wagner-repertoáromat, ami egyrészt hatalmas kihívás volt, másrészt viszont olyan stabil megalapozást jelentett, amire azóta is támaszkodhatok.

Egyszer úgy fogalmazott, hogy nem Wagner-tenornak, hanem Wagnert (is) éneklő tenornak tekinti magát. Ez találó megfogalmazás és üdítően intelligens viszonyulás, viszont a hazai operajátszásnak – Molnár András örökébe lépve – ma mégis ön „a” Wagner-tenorja. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy épp a Parsifal sorozata után és Az istenek alkonya bemutatója előtt beszélgetünk. Milyen a viszonya a Wagner-hősökhöz?

Kedves emlékem, hogy volt pár év, amikor András még énekelt, és húsvét táján rendszeresen sms-t váltottunk egymással: ő olyankor mindig itthon énekelt a Parsifalt, én pedig Mannheimban. De ami ezeket a nagy szerepeket és szólamokat illeti, nem lehet róluk sommásan véleményt mondanom. Akadt közülük olyan, amelyik már elsöre jólesett a torkomnak, és a szerepalakot is rögtön a magaménak éreztem: ilyen volt Lohengrin vagy Tannhäuser. Más Wagner-szerepekhez viszont csak fokozatosan jutottam közel. Ebben az is közrejátszhat, hogy például ez a mostani az első olyan Parsifalom, ami nem beállítás volt, hanem rendes, kollektív próbafolyamat előzte meg. Így a rendezővel együttműködve egészen más színek és rétegek jelenhettek meg az alakításomban. Ha egészen őszinte akarok lenni, van egy-két olyan Wagner-szerep, amihez még közelebb kell férkőznöm. De ez természetes folyamat, hiszen a Bánk bánt vagy Az árnyék nélküli asszony Császárat is most, évek múltán érzem igazán a magaménak. ○

○ Fotó: Emmer László

„Egy művésznek szüksége van erre a megtermékenyítő közegre”

Szerző: Braun Anna

Újra repertoáron Seregi László *Rómeó és Júliája* és John Cranko három felvonásos koreográfiája, az *Anyegin* is. A Magyar Nemzeti Balett is *visszaköltözött* az Andrásy úti épületbe, melynek körülményeiről és hatásairól április végén az együttes balettigazgatóját, Solymosi Tamást kérdeztük.

Fotó: Emmer László

Márciusban megtörtént az, amire a Magyar Nemzeti Balett művészei talán mindenkinél jobban vártak: az együttes visszatért a megújult Operaházba.

Azt gondolom, mindenkinek van saját tapasztalata otthoni felújítással kapcsolatban, akár a nagyszüleinél, akár a szüleinél...

... és senki nem vágyik arra, hogy újra nekikezdjen.

Valóban, és ezt az élményt kell megszorozni nagyon sokkal. Ennek ellenére kreatív együttesként ezt az időszakot igen színvonalas tartalommal tudtuk megtölteni, ráadásul az is kiderült, hogy a legnagyobb sivatagban is képesek vagyunk megtalálni az oázist. Kinyitott az Erkel Színház, megnyitott az Eiffel Műhelyház, rengeteg segítséget kaptunk a kormánytól – gondoljunk csak a turnékra –, és végül, de nem utolsósorban Ókovács Szilveszter kifogyhatatlan ötlettárából is mindig újabb és újabb feladatok kerültek elő. Az egész helyzetet alaposan megnehezítette a koronavírus-járvány miatti bizonytalanság, ezért kimondhatatlanul büszke vagyok az együttesre, hogy ilyen körülmények között is elképesztően gyorsan talpra állt a visszaköltözés után.

Ha úgy számolunk, hogy egy klasszikus balettművész aktív karrierje nagyjából húsz év – ami innen nézve lehet hosszú, onnan

A Magyar Nemzeti Balettintézet évadnyitója, 2021 | Fotó: Nagy Attila

Tűzmadarak | Fotó: Rákossy Péter

Az Operaház Nádasai terme | Fotó: Berecz Valter

nézve viszont „még rövidebb” –, akkor láthatjuk igazán, miért volt ennyire fontos, hogy legyenek más játszóhelyeink is. Nálunk minden év hármát-négyet számít, és mentálisan is megterhelő esztendőkön át „vendégeskedni”. Ez a helyzet abszolút elveheti bárki

lendületét, de mindvégig abban bíztam, hogy a körülmények ellenére ez az együttes nem veszíti el a motivációját. Úgy veszem észre, hogy ez sikerült, ez derül ki az audióokra jelentkező balettművészek számából is.

Ami nagyjából ezer körül mozog évente. Ez hatalmas szám! A koronavírus-járvány idején kicsit alacsonyabb volt az érdeklődés, de idén már néhány százzal meg is haladta az ezret.

Lehet tudni, hogy a világ mely tájáról érkeznek a legtöbben?

Nincs ilyen statisztikánk, ami azt is jelenti, hogy mindenhol. Egyrészt Budapestnek is nagy vonzereje van, de főként a repertoárunkat jelölik meg a táncművészek a jelentkezés kiemelten fontos okaként. Nagyon kevés olyan együttes van már a világon, ami három színházban játszik, van egyaránt kortárs és nagyon magas színvonalú klasszikus repertoárja, ahol a legfelkapottabb kortárs koreográfusok is személyesen dolgoznak a társulattal, de ugyanúgy lehet táncolni a *Paquita*-szvitet is. Az is számít, hogy a táncosok ma tájékozottabbak, mint valaha, ráadásul a hírek terjedési sebessége is megsokszorozódott. Elterjedt, hogy itt dolgozik Sol León és Paul Lightfoot, Alexander Ekman, vagy most éppen itt sétált el a folyosón Lise Lander.

Rögtön egy kihívást jelentő darabbal, Sir Kenneth MacMillan *Mayerlingjével* nyitott az együttes az Andrásy úton.

A minimális számú próba töredékével hozott létre az együttes egy lenyűgöző produkciót. De ez a visszajövetel minden operaházi dolgozónak – az irodai munkatársaktól kezdve a színházi ügyelőkig – hatalmas feladat volt.

Jön a *Hat tánc*.

Meghosszabbítjuk a jogokat, ezért Jiří Kylián együttesétől érkeznek hozzánk megnézni a darabot.

○ Don Juan I Fotó: Berecz Valter

Ez egyfajta vizsga is egyben?

Mindig, persze. Ráadásul nehéz vizsga, mert az az elvárás, hogy gondosan őrizzük meg a tudást, a darabot, amit kaptunk tőlük. Itt nemcsak az együttes, hanem a színpad és a zenekar is megmérettetik. Most éppen Lise Lander érkezett Budapestre, hogy Harald Lander *Etűdök* című darabjának próbáit és a premiert is megnézzék. Ha elégedetten távozik, az nemcsak azt jelenti, hogy jó az irány, amit követünk, de azt is, hogy a munkánk a nemzetközi táncéletben is jó mintává válhat.

Lise Lander úgy fogalmazott, hogy számára az a legmegkapóbb, hogy mennyire elementárisan szeretnek táncolni az együttes tagjai.

Ami egyáltalán nem evidens, ahogy arról korábban is beszéltünk. Ehhez kell a színház kiváló működése, a mesterek támogató jelenléte, a folyamatos, értelmes és előremutató munka, a tervezés, a fejlődés. Egy művésznak szüksége van erre a megtermékenyítő közegre.

Az egyik legfontosabb Seregi-darab is visszatér.

A *Rómeó és Júlia* ráadásul nem is egy egyszerű darab, már csak a színpadtechnika miatt sem. Nagyon sok színpadi átalakítás, rengeteg változás van benne, ne úgy képzeljük el, hogy leereszkedik három nagy díszletelem, ami ott is marad az este folyamán. Ki fogjuk használni a megújult Operaház minden előnyét! Sajnos volt jó néhány mű, amit az elmúlt

években egyszerűen nem tudtunk játszani az Erkel Színházban, mert a színpad mérete egyáltalán nem engedte meg. Ilyen volt az *Anyegin*, a *Manon*, és egyébként a *Rómeó* is. Most, hogy visszatértünk, az első dolgunk az, hogy a Seregi-darabokat újra repertoárra vegyük. Egyébként pedig Reid Anderson és asszisztensei április legvégén már itt fognak toporogni, hogy az Anyeginen dolgozhassunk az együttessel.

Mindeközben egyre többször láthatóak a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei is, legutóbb például a *Paquita*-sztylben táncoltak.

Előtte a berlini Tanzolymp versenyen hullott rájuk éremeső. Ez olyan nagy meglepetés volt mindenki számára, hogy azóta is csörögnek a telefonok, jönnek az e-mailek, sorra kapják az ösztöndíjakat a növendékek. Berlin után pedig Leccében is nagyszerűen szerepeltek a diákjaink, akik a Domenico Modugno Nemzetközi Balett- és Kortáncversenyről tizenegy érmet hoztak el. Fontosak a versenyek eredményei, de számomra sokkal lényegesebb, hogy a növendékek fókuszáltan, nagyon keményen gyakorolnak, hatványozottabb erővel és lelkesedéssel dolgoznak a felkészülés ideje alatt. Amit ilyenkor megtanulnak, az a testükbe-lelkükbe ivódik. Az érem, a győzelem, sőt, maga a verseny is tulajdonképpen csak hab a tortán. A gyerekek közben már a következő két megmérettetésre készülnek. Ez az iskola értük van. Az a dolgunk, hogy mindent megtegyünk az ő fejlődésükért. ○

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Giuseppe Verdi

Az álarcosbál

Un ballo in maschera

OPERA HÁROM RÉSZBEN, HÁROM FELVONÁSBAN, OLASZ NYELVEN, MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

EUGÈNE SCRIBE MŰVE ALAPJÁN A SZÖVEGKÖNYVET ÍRTA ANTONIO SOMMA RENDEZŐ FABIO CERESA DÍSZLETTERVEZŐ TIZIANO SANTI
JELMEZTERVEZŐ GIUSEPPE PALELLA MOZGÁSTERVEZŐ MATTIA AGATIELLO VILÁGÍTÁSTERVEZŐ STADLER FERENC
DRAMATURG, MAGYAR NYELVŰ FELIRATOK ORBÁN ESZTER ANGOL NYELVŰ FELIRATOK ARTHUR ROGER CRANE KARIGAZGATÓ CSIKI GÁBOR
KARMESTER LEONARDO SINI

2022. JÚLIUS 2-TÓL, OPERAHÁZ

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

Domingo tanítása és a szeretet üzenete

Szerző: Papp Tímea

Don Carlos, 2022 - Ádám Zsuzsannával | Foto: Ligeti Edina

Don Carlos, 2022 - Gál Erikával | Foto: Berecz Váner

Június 12-től tűzi műsorára ismét az OPERA Umberto Giordano *Andrea Chénier* című művét. A történelem, az árulás és a szerelem operájának címszerepét Carlo Ventre alakítja. Az uruguayi tenor a világ nagy operaszínpadainak *visszatérő vendége*, de a magyar közönség számára sem ismeretlen, hiszen májusi beszélgetésünkig két alkalommal lépett fel Budapesten.

Mi vonzotta az opera műfajához?

Egészen fiatalon kezdtem énekelni, tizenkét évesen a templomi kórus szólistája voltam. Nagyon korán bekerültem a tenor fachba, gyakorlatilag már tizennégy éves koromban megtalálták a hangfajomat, és azóta ebben énekelek. Az egyik misén részt vett egy hölgy, aki egy közeli operaház kórusában énekelt, és ő mondta, hogy érdemes lenne ezzel foglalkoznom. Elvitt egy konzervatóriumba, és megismertem a műfajt. Beleszerettem az operába, a szerelem pedig azóta is tart.

Kik voltak azok az énekesek, akikre példaképként tekintett?

Fiatalon két ideálom volt. Az egyik Giuseppe Di Stefano, aki lebilincselő előadó volt, hatalmas szenvedéllyel tudta közvetíteni az érzelmeket, és még akkor is, amikor már hanghiányosságai voltak, úgy tudta kifejezni magát a színpadon, úgy mutatta meg az árnyalatok közti különbségeket, hogy nem okozott csalódást a nézőknek. A másik pedig Mario Del Monaco, őt a kiváló énektechnikája miatt szerettem, ami miatt tökéletesen birtokában lehetett az óriási hangjának. Természetesen nagyon imponált a személyisége is, az, ahogyan a színpadot uralta. Csodálatos lenne, ha Del Monaco technikáját és kifejezőerejét ötvöznénk Di Stefano pontos frazeálásával, de a valódi hangmagasságok elérése az igazán fontos, ettől fejlődhet és válhat nagy tenorrá egy énekes.

Mi volt az a szerep, ami az operaénekesi pályán az áttörést jelentette önnek?

Verdi Otellója. Bár ez a karakter nagyon igénybe vesz, minden tekintetben komoly feladat, mégis nagyon szeretem. Minden egyes alkalommal, amikor felkérést kapok, szeretem újratanulni, és igyekszem elmélyülni benne. Ez az a szerep, ami által énekesé váltam, és ami megtermékenyítő hatással van más alakításaimra is.

Széles és színes repertoárjából melyik szerep a kedvence, mit tekint színpadi névjegyének?

Otello a legfontosabb, de jó néhány opera közel áll a szívemhez: a *Parasztbecsület* és a *Bajazzók*, az *Andrea Chénier*, a *Turandot*, a *Tosca*, a *Manon Lescaut*, az *Aida*, a *Carmen*, a *trubadúr*, a *köpeny*, a *Nyugat lánya*.

Budapesten Andrea Chénier-ként lép az Operaház színpadára. Felidézné az első találkozását a francia költővel?

Csodálatos volt az első találkozásom, hiszen az operatörténelem egyik legjelentősebb Andrea Chénier-je, Plácido Domingo vezényelte azt a washingtoni előadást, amelyben debütáltam. Az, hogy velem dolgozhattam, és az ő instrukciói alapján sajátíthattam el a szerepet, felbecsülhetetlen értéket képvisel számomra emberileg és szakmailag is, hiszen amit egyszer az ember megtanul, vele marad örökre. Szerencsésnek érzem magam, hogy tőle tanulhattam.

Milyen szakmai és érzelmi kihívások elé állítja Andrea Chénier szerepe?

Minden tekintetben nehéz szólamról beszélünk. Már az *Un di all'azzurro spazio* sem könnyű, de aztán következik a *Come un bel di di Maggio*. A kettő között van tíz olyan perc, amikor a tenor semmit nem csinál. Az éneklés fizikai igénybevételt jelent. Olyan ez, mint a sport, az izmokat éppen úgy veszi igénybe. Képzelnék el, hogy valaki a százméteres síkfutásban bemelegítés nélkül akar 10 másodperc alatti eredményt elérni – ez pontosan ilyen helyzet. És hogy még

○ Parasztsücsület, 2019 - Margitszigeti Szabadtéri Színpad - Heiter Melindával és Komlósi Ildikóval | Fotó: Nagy Attila

helyére kell kerülnie és be kell ülnie a torokba. Addig gyakorlok, amíg ez a folyamat automatizmussá nem válik. Egy operaénekes sosem csak nagyjából készül fel. Ez a hivatás tökéletességet kíván, ami természetesen függ a pillanatnyi egészségi állapottól, de az éneklés művészete sosem lehet körülbelüli.

A budapesti produkcióban még nem mélyültem el, de bízom benne, hogy szép és intelligens lesz a rendezés, a nézők pedig az előadás után a szeretet üzenetét viszik magukkal. Szerencsés vagyok, hogy már két alkalommal is felléptem Budapesten. Szép emlékeket őrzök a *Lidércek* és a *Parasztsücsület* kapcsán. Egyértelműen kiderült számomra, hogy a magyar közönség elvárja, hogy az előadó a maximumot nyújtsa, ezért cserébe egyértelműen kimutatja háláját a tapsokkal. A júniusi előadások helyszíne viszont az Operaház lesz, itt még nem léptem fel. Egy próbaidőszak végén azok, akik az előadást létrehozzák, egy nagy család tagjaivá válnak. Remélem, hogy a művésztársaimmal együtt különleges élménnyel, egy szép és érzelmes előadással gazdagíthatjuk azokat, akik megéneklésük a produkciót.

Milyen programot tervez a szabad óráira?

Az elmúlt két alkalommal kaptam némi íze-
lített Budapestből, sikerült egy kicsit meg-
ismernem a várost. Most nem lesz időm a
további felfedezésre, mert egy ilyen széria
teljes figyelmet kíván, minden energiámat
erre összpontosítom. Persze, a szabadna-
pokon belevetem magam a magyar konyha
kulináris élvezeteibe, mert a nehéz munka
után mindenkinek jár a jutalom! ○

nagyobb legyen számomra a nehézség, ott az utolsó duett, amit annak ellenére is az eredeti lagében éneklek, hogy spintónak számítok. Ezt csak kevesen vállalják be, általában egy fél hanggal lejjebb transzponálják.

Hogyan készül a júniusi budapesti előadásaira?

Mint minden fellépés előtt, most is intenzív gyakorlással, mert minden egyes hangnak a

HEREND

PORCELÁN

Herend
200

TRADÍCIÓ - INNOVÁCIÓ

HEREND VIKTÓRIA
H-8440 KOSSUTH L. U. 135.
TEL.: +36 88 523 223

SZENTENDRE DIANA
H-2000 BOGDÁNYI U. 1.
TEL.: +36 26 505 288

BUDAPEST PORCELÁN PALOTA
H-1051 JÓZSEF NÁDOR TÉR 10-11.
TEL.: +36 20 241 5736

LISZT FERENC NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉR
BUDAPEST
TEL.: +36 30 190 0473

BUDAPEST BELVEDERE
H-1061 ANDRÁSSY ÚT 16.
TEL.: +36 1 374 0006

BUDAPEST HADIK
H-1014 SZENTHÁROMSÁG ÚT 5.
TEL.: +36 1 225 1051

Fotó: Berecz Václav

Nyári frissítők

Szerző: Csabai Máté

Tosca I Fotó: Éder Vera

Aida Garifullina

Búcsúzik a *Tosca*, bemutatkozik Aida Garifullina, az OPERA együttese a Margitszigetre és Balatonfüredre is ellátogatnak: a művészek a legmelegebb hónapokban *sem maradnak tétlenek*.

Hosszú évek után – a szokásokhoz híven a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon – búcsúztatja az intézmény Nagy Viktor *Tosca*-produkcióját, amelynek címszerepét Sümegi Eszter énekl. Cavaradossi vokálisan mutató szerepében a kiváló olasz tenor, Francesco Meli hallható, az opera július 8-án és 10-én is felhangzik a háromezer főt befogadó színházban, a sziget több száz éves fáinak közelségében.

Útra kel Hány János: nemcsak a színpadon, Nagyabonytól Bécsen át Párizsig és Majlandig, hanem a valóságban is. Az OPERA koncertszerű előadása a Művészetek Völgyében július

30-án látható, Haja Zsolt és Balga Gabriella főszereplésével, a komikus hangulatról pedig Hábetler András, Kálnay Zsófia és Szvétek László gondoskodik majd.

Az OPERA nyári időszakának legizgalmasabb élménye kétségkívül a New York-i Metropolitan Opera új sztárénekesével, Aida Garifullinával való találkozás lesz. A tatár származású szopránénekesnőt a keresztneve is az opera műfajára predesztinálta, első átütő sikerét pedig kilenc éve aratta Szentpétervárott, ugyanabban az évben pedig Bécsben is felfigyeltek rá. Énekelt már Robbie Williamsszel labdarúgó-világbajnokságon,

Fotó: Nagy Attila

Meryl Streep filmjében (*A tökéletlen hang*), Dmitrij Hvorosztovszkij és Juan Diego Flórez lemezein, három éve pedig a Met színpadán is debütált. A magyar közönséget Puccini, Verdi, Gounod, Bellini legszebb áriáival szeretné elkápráztatni az olasz repertoár kiváló ismerője, a hozzánk gyakran visszatérő Pier Giorgio Morandi vezényletével augusztus 2-án a Margitszigeten.

A nyáron Giuseppe Verdi kevesebbet játszott, de katartikus erejű operája, az *Attila* is színpadra kerül ugyanitt. Verdi mély érzésű, győzelmeik és veszteségeik között is emberséges uralkodóként ábrázolja a hunok hódítóját. A hűséges operalátogatók talán emlékeznek még Gábor Géza és Kolonits Klára párosára egy korábbi produkcióból; nos, ezúttal új készül, Attilát a kiváló basszista, Bretz Gábor alakítja, Maria Agresta olasz szopránénekesnő pedig az intrikus szerető, Odabella szerepében lép fel.

Nem szerelmet táplál, hanem bosszút forral Attilával szemben, aki Róma kapui előtt álmot lát, de végül rosszul dönt életének történelmet és emberi sorsokat befolyásoló kérdésében. Az operát közel húsz év után láthatjuk viszont a Margitszigeten augusztus 12-én és 14-én.

Egy másik, hasonlóan sok szép operai emléket őrző nyári helyszín Balatonfüred. A lassan kétszáz éves hagyományra visszatekintő Anna-bál elmaradhatatlan résztvevője az OPERA, a Gyógy tér pedig méltó helyszín a műfaj népszerűsítésére. Július 21-én itt rendezik meg az Operagálát a Magyar Állami Operaház Énekkari művészeinek közreműködésével, 22-én az OPERA Zenekar ad koncertet ugyanitt, 23-án pedig a Magyar Nemzeti Balett művészei táncolják a palotást az Anna Grand Hotelben az Anna-bálon, amelyre idén minden eddiginél több vendéget várnak. Talán önök is köztük lesznek... ○

„Verdi zenéje a legerősebb érzelmek kincsestára”

Szerző: Szentgyörgyi Rita

Fotó: Victor Santiago

Fotó: Victor Santiago

Az *Opera a parkban* nagyszabású nyári gála **sztárvendégeként** lép fel az Eiffel

Műhelyház Kodály parkjában Fabio Sartori olasz tenor augusztusban. A Verdi-repertoár szakavatott tolmácsolóját vokális terjedelme okán is a bel canto fejedelméhez, Pavarottihoz szokták hasonlítani.

Művészi viszonyítási pont dolgában mit jelent az ön számára „A három tenor”, de leginkább Luciano Pavarotti öröksége, és vélt hasonlóságuk?

Pavarotti számomra egy mítosz. Egyesek a testi adottságaim miatt hasonlítanak hozzá, ami több mint bók. Néhány lelkes rajongója, akik jól ismerték őt, a hangképzésemet, a legatóimat vetik össze a nagy Lucianóéval. Én magam semmi hasonlóságot nem vélek felfedezni, azon túl, hogy a zenei gyökereink azonosak. Plácido Domingo az egyik bálványom. Amikor megkérdezték tőle, ki lehetne ma „A három tenor”, az én nevemet is említette és ez nagy örömmre szolgált. Többször énekeltem vele, amióta bariton szerepeket játszik, és mindig megjegyzi, hogy a hangunk milyen jól megfér egymás mellett. Ami pedig „A három tenor” koncerteket illeti, az árral szembe mentek, hihetetlen bátorságról szólt kивinni az operát a kőszínházakból a stadionok közönsége elé.

Ma már az anekdoták kódébe vész, hogy valaha hegesztőműhelyben dolgozott. Hogyan jött ebből az operaénekesi karrier?

Valóban, az élet néha tartogat furcsa meglepetéseket. Veneto régió Treviso nevű városában születtem, apai ágon voltak zenészek a családban. Akkoriban természetes volt, hogy a tanulmányok befejezése után egy fiatal ember munkába álljon. Így is tettem, hegesztő lettem a szomszéd műhelyé-

ben. De mivel mindig is rajongtam az éneklésért, gyakran azon kaptam magam, hogy a barátainak énekelek. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer ez lesz a munkám, a megélhetésem. Egy napon felkerestem Renato Bardi Barbon énekmestert, aki azt mondta: „Fiú, a hangod megvan, már csak dolgozni kell rajta!” Hitt bennem, így valahol megvalósíthattam apám álmát.

A velencei konzervatóriumban szerzett diplomát, a La Fenice kórusában énekelte, a '90-es évek közepén a *Bohémélet* Rodolfojaként debütált, ugyanott Verdi, Puccini és a verismo szerzőihez hűséges. Különösen Verdihez, a szívében az ő zenéjéért dobog. Amikor énekelek, előnt valami határtalan jó érzés, mintha csak a hangomra komponálta volna a tenor szólamokat: a szöveg, a dallam, a kifejezőerő mind-mind passzolnak hozzám. Verdi a legerősebb érzelmek és lelkiállapotok kincsestára, örülök, hogy bizonyos értelemben Verdi-szerepekre specializáltam magam. Puccinit is nagyon szeretem, kiváltképpen a *Tosca* Cavaradossiját, mert szép hangokat, áradó érzelmeket követel meg. A *Bajazzók* Canioja a másik nagy kedvencem, rövid, de nagyon igényes, hatásos szerep.

A firenzei Teatro del Maggio-ban fehér Otellóként debütált, modern rendezésben, mai jelmezben. Milyen a viszonya a velencei mórral?

Foto: Victor Santiago

lyozásával kapcsolatban. Megtisztelő volt a segítsége. Pár héttel később Zubin Mehta vezényletével debütáltam, aki megengedte, hogy hozzátégyek Otellohoz új árnyalatokat, olykor csak középerős hangon énekelve, az előadásmódom gazdagítása végett.

Mennyire tartja magát rugalmasnak, ha a rendezői koncepció azt igényli?

Tisztában vagyok az alkatommal, éveikig komoly harcokat folytattam a kilók ellen. Mostanra eljutottam oda, hogy igyekszem fitten tartani magam, többnyire sétálással. A színpadon nem kímélem magam. Ha azt kéri tőlem, terüljek el a földön, majd álljak fel végig a karakterben maradva, és közben énekeljek is, megteszem. Mindenkinek a munkáját tiszteltem, az innovatív rendezőkkel is jól kijövök, ha a modernségnek értelmet adnak, nem meghazudtolva a zeneszerző szándékát. A kölcsönös tiszteletet, a csapatmunkát részesítem előnyben. Persze nem árt, ha van egy kapitány vagy edző, aki összefogja a csapatot.

Több mint húsz éve művészi otthona a milánói Scala, és a nagy olasz dal-színházakba is visszajár. Milyen felkérések várják a közeljövőben?

Jelenleg a *Gioconda* új produkcióján dolgozom Milánóban, amit Davide Livermore rendez. A Scalában sokszor énekeltem, kiváló karmesterekkel is összehozott a pályám. Maestro Mutival kezdődött, 1997-ben Verdi *Requiem*jét vezényelte, majd a Scala évadnyitóján a *Macbeth*-tel folytatódott a sor. Riccardo Chaillyval az *Attilát* csináltuk közösen. Azt vettem észre, hogy a Scalában éneklésnek már a gondolata is nyugtalaná teszi az operaénekeseket. Az itteni közönség igényeinek csak azok felelnek meg, akik a legjobbat, a legtöbbet nyújtják magukból. Igyekszem én is megfelelni! A *Fedorával* nyitom a következő évadot Milánóban, *Trubadúrt* éneklek majd Firenzében. A Veronai Arénában pedig lesz egy *Aida* és egy operagálaest, mindkettőben Plácido Domingo partnerségét élvezhetem. ○

Otello szerepe az én hangterjedelmemmel az operaéneklés csúcspontját ostromolja. A karakter megformálása nagy intenzitást igényel, ugyanakkor mély belső koncentrációt is. Nem szabad visszaélni a vadságával, a lendületével, egy olyan férfiről van szó, aki megszállottja a pusztító féltékenységnek. Otello egyfelől szörnyeteg, nőgyilkos, másfelől rendkívül bizonytalan, törekeny, manipulálható. A tenor-repertoár egyik legnehezebb szerepe éneklés szempontjából, technikailag és mentálisan is komoly felkészültséget kíván.

Plácido Domingóval is dolgozott rajta. Milyen tanácsokat kapott tőle?

Plácido nem csak énekesi, hanem színészi szempontból is az interpretálás magaslatára jutott Otelloként. Tavaly a *Nabuccóban* léptünk fel együtt a Teatro del Maggio Musicalében. Domingo vette a fáradságot, hogy miközben a zongoristával gyakoroltunk, bekukkantott, és nagyon értékes tanácsokat adott bizonyos részek intonálásával, a recitativók hangsú-

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

OPERATOURL

ÉPÜLETLÁTOGATÓ TÚRA A MEGÚJULT OPERAHÁZBAN

A felújított Operaház ismét várja az építészet és a kultúra iránt fogékony látogatóit vezetett túrák keretében. Ismerje meg, miként született újjá az opera- és balettjátszás fellegvára, hogyan nyerték vissza eredeti fényüket az épület csodás terei, és milyen korszerű újítások várják az előadásokra érkező közönséget!

RÉSZLETEK ÉS TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: OPERA.HU | TOUR@OPERA.HU

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

EIFFELTOURL

VEZETETT ÉPÜLETLÁTOGATÓ TÚRÁK AZ OPERA ÚJ MŰVÉSZETI KÖZPONTJÁBAN

Ismerje meg belülről – akár testközelből is – az OPERA vadonatúj komplexumát! 2021. október 25-én ünnepélyes keretek között hivatalosan is megnyílt a Magyar Állami Operaház Eiffel Műhelyháza, amelynek belső terei és műhelyei vezetett túrák keretében az érdeklődők számára is látogathatók.

RÉSZLETEK ÉS TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: OPERA.HU | TOUR@OPERA.HU

Érdemek és gondolatok

Szerző: Filip Viktória

Kiszabadulva a koronavírus-járvány árnyékából ismét hagyományos keretek között adták át a nemzeti ünnep alkalmából az *állami kitüntetések* és művészeti díjakat, melyekből idén is szép számmal részesültek az OPERA művészei, alkotói és munkatársai.

○ Kocsár Balázs, Pitti Katalin, Kovácsházi István | Fotó: Berecz Valter

„Csak együtt vagyunk képesek a csodákra – mondta korábban Kovácsházi István tenor, aki március 15-e alkalmából Magyarország Érdemes Művésze díjat vehetett át (az énekessel készült, friss interjúnkat a 6-9. oldalon olvashatják – a szerk.). – Fontos a művészi találkozás, a bizalmi légkör: szeressék, becsüeljék egymást azok, akiknek egyetlen célja, hogy fantasztikus előadás születjen.” Hasonlóan vélekedik Kocsár Balázs, a Magyar Állami Operaház főzeneigazgatója, aki Magyarország Kiváló Művésze díjban részesült: „Karmesterként a színház csodálatos világából engem nem csak a zene elvezénylése érdekel. A darab kitalálása, a megfelelő szereplők megkeresése, a hangzás kialakítása, a mű színpadra állítása, a rendezővel együtt egy előadás létrehozása, ezek a legizgalmasabb dolgok számomra.” Pitti Katalin szopránnak – aki szintén megkapta a Magyarország Kiváló Művésze díjat – is a színpad varázsa a leglényegesebb és az a vágy hajtja, hogy adhasson az embereknek.

Számadó Gabriella mezzo-szoprán Liszt Ferenc-díjat, míg Szendrényi Éva díszlettervező – aki többek közt *A bolygó hollandi*, *a Sába királynője*, *A rajnai sellők*, *a Gioconda*, *Az arany meg az asszony* és a *Tóték* című előadások díszleteit is jegyzi – Ferenczy Noémi-díjat vehetett át. Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Földi Béla táncművész, koreográfus, a *Marsbéli krónikák* című Magyar Nemzeti Balett-produkció alkotója. Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült dr. Főző

○ Szendrényi Éva és Számadó Gabriella | Fotó: Berecz Valter

○ Timofeev Dmitry, dr. Főző Virág, Szakács Attila, Balaban Cristina és Morvai Kristóf | Fotó: Berecz Valter

○ Ókovács Szilveszter | Fotó: Kummer János

Virág, az OPERA főigazgató-helyettese, aki az összetartás erejét emelte ki a Magazin előző számában megjelent, az Operaház felújítása kapcsán készült interjújában is.

A Magyar Nemzeti Balett több művészt is elismerték. Balaban Cristina magántáncos, Timofeev Dmitry principál és Szakács Attila címzetes magántáncos és balettmester Magyar Ezüst Érdemkeresztet vehetett át, Morvai Kristóf tánckari művész pedig Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetését kapott.

Ezeket a művészeti díjakat Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere és Dr. Latorcai Csaba, az Emberi Erőforrások Minisztériuma közgazgatási államtitkára a Pesti Vigadóban, míg az állami kitüntetések Áder János köztársasági elnök

a Parlament kupolacsarnokában adta át. Itt vehette át Ókovács Szilveszter, az OPERA főigazgatója, operaénekes művésztanár, zenekritikus a Magyar Érdemrend közepkeresztje polgári tagozata kitüntetését a magyar operakultúra megújítását, illetve a műfaj hazai és külföldi népszerűsítését nagy sikerrel szolgáló, kimagasló színvonalú intézményvezetői munkája, valamint a hiánypótló művészeti központnak számító Eiffel Műhelyház kialakításában betöltött jelentős szerepe elismeréseként. Ahogy a főigazgató korábban fogalmazott, „az Eiffel Műhelyház azért született, hogy európai első vonalat érő produciókat teremtsünk”, lapunknak adott interjújában pedig rávilágított, hogy az Eiffel Műhelyházzal, valamint a felújított Operaházzal „előáll az az eszköztár, amely a szokásos terhelés a – különböző fázisokban, de – egyszerre próbáló öt-hét opera- és balettprodukciónak számára valódi inkubátorként működhet. (...) Fordult a nagy hajó, és immár európai szintű utazósebességgel tart a jó irányba.” ○

Egy legendás évad elé

Szerző: Oláh András

Hogyan lesz mítosszá a történelem? Milyen hatással vannak a mítoszok a történelemre? Milyen *szerepe lehet mindebben* az operai műfajoknak? Ezeket a kérdésköröket járja körbe a Magyar Állami Operaház 2022/2023-as, tematikus évadában.

Hunyadi László, Bánk bán, Don Carlos, Az álarcosbál svéd királya, III. Gusztáv, vagy az immár szimfonikus változatban is meghallgatható rockoperából ismert államalapító Szent István királyunk csak néhány olyan történelmi alak, akikről a széles körben kialakított képet nem (csupán) a történelmi tények, hanem az életük egy-egy sorsfordító – általában tragikus – történése és romantikus művészeti értelmezések nyomán ismertük meg. Ezek a személyek és a hozzájuk kapcsolható, sorsdöntő történelmi események önmagukon túlmutató jelentések okán váltak mítikus történetekké. A fent említett személyekhez köthető alko-

tásokon túl – amelyek mind szerepelnek az OPERA tematikus évadában – más, általában embert próbáló, a valódi emberi minőséget felszínre hozó korok is inspirációt hordoznak a művészek számára. Legyen szó a napóleoni háborúk idején a római rendőrállamról, amiben *Tosca* áldoz fel mindent szerelméért, az ugyancsak napóleoni Időkben játszódó *Háború & béke* fájón aktuális témáiról, vagy a nyilas terror idejéről, ami az *Ötödik pecsét*-ben a kisemberek emberségét tette próbára.

A mítoszok ritkán vannak hatással a történelemre, de hatásuk az egyetemes kultúrára,

írhat történelmet. Gondoljunk csak a jövő évad repertoárján ismét szereplő Kékszakállú herceg világsikerére, a kiteljesedett, maga teljességében visszatérő, grandiózus Ring-ciklus mitológiai alapjaira, vagy a premierek közül *Dido & Aeneas*, *Orfeusz & Euridiké* vagy *Idomeneo*, Kréta királyának antik görög-római történetére, *Tankréd & Klorinda* keresztshadjáratok korában játszódó tragikus szerelmére, vagy az *Artaban* megható és felemelő meséjére a negyedik napkeleti bölcsről, aki nem ért oda Betlehembe, ezek az allegorikus, ugyancsak mögöttes értelemet hordozó elbeszélések is évszázadok óta velünk vannak és formálják gondolkodásunkat.

A különleges gondolati kapcsolatot kívánja szimbolizálni a latin „et” kalligráfiája is, ami nem csak az előadások címében helyettesíti ebben az évadban az „és” szimbólumot, hanem az évadkreatívnek is hangsúlyos eleme. Az OPERA kreatív arculatát csaknem egy évtizede meghatározó

Mátai és Végh Kreatív Műhely tervezőinek nem volt könnyű dolga, hiszen az évadhirdetéssel párhuzamosan egy másik kampányon, az Operaház újrainvitálásán is dolgoztak, a két eltérő szín- és formavilágú plakát mégis testvére egymásnak, amiben az OPERA „O” logójának aranyol csillogása központi pozicionálása a közös elem. Míg az ünnepélyességet tükröző újrainvitáló kampányban értelemszerűen a fehér szín használata mellett az Andrassy úti Ybl-palota grafikája volt a központi elem, addig a Mítosz & történelem kampány háttérben a két fogalom egy mítikus homályba burkolódzó, mozgalmas pannó benyomását kelti.

A megújult Operaház és az ugyancsak frissen átadott Eiffel Műhelyház gazdag kínálatába 16 premier, köztük 9 egész estés és 7 egyfelvonásos opera- és balettprodukció, továbbá több mint 70 repertoárdarab és 40 hangverseny szerepel a Mítosz & történelem évadában. A változatos programokat 40 különféle, nagy kedvezményeket nyújtó bérletkonstrukcióban tárja közönsége elé az OPERA, amelyek még június végéig válthatók meg a Hajós utcai Opera Értékesítési Centrumban vagy online, a www.opera.hu felületen, amit azután júliustól felvált az egyéni jegyvásárlás lehetősége. ○

MÍTOSZ
MYTH & TÖRTÉNELEM
HISTORY

2022
2023

Fehér köpeny, kék szakáll

Szerző: Várhegyi András

Akár Don Giovanni, Golaud vagy Kékszakállú szerepét énekli Kovács István az OPERA színpadán, karakterformálásában mindig érződik egy olyan analitikus elmélyültség, amely operaénekesi jártasságán túl eredeti, *orvosi hivatásának* látásmódjából is fakad. De mi módon valósul meg a gyógyítás a színpadon?

Fotó: Nagy Attila

A pályája elején sok időt töltött külföldön egy-egy fellépés, verseny- vagy fesztiválszereplés miatt.

Hogyan élte meg ezt az időszakot ön és a családja?

Ma már igyekszem minél többet otthon lenni a szerettemmel, de a karrierem kezdeti éveiben még sokkal közelebb állt hozzám ez a fajta vándorélet. A családtagjaim szoktak azon viccelődni, hogy ha délelőtt szóltak nekem, hogy délután Párizsba kell utaznom, akkor öt perc alatt be tudtam csomagolni két hétre. A sok távollétnek az a titka, hogy meg kell tudni őrizni magunkban az állandóságot. Ez egyfajta belső erő, nyugalom, ami ha megvan, akkor tulajdonképpen mindegy, hogy hol van az ember.

Mindig meg tudja őrizni a nyugalmát?

Ez érdekes dolog, mivel habár kiegyensúlyozott embernek tűnök, aki szeret a saját nyugalmasában létezni, mégis jelen van bennem a víz mellett a tűz is, és ahol ez a kettő összekeveredik, ott bizony lehetnek fortyanások. Nem mindig látszik kívülről, de azért belül nekem is megvannak a szélsőségeim.

Mivel tud leginkább kikapcsolódní, feltöltődni?

Elsősorban a természettel: kimenni a zöldbe, jógázni vagy aktívan sportolni, többször átúsztam már a Balatont, a nagyfiammal pedig egy időben eljártunk street workout edzésekre. A mozgás nagyon fontos, mert ehhez a hivatáshoz jó fizikumra van szükség. A másik állandó elfoglaltságom jelenleg, hogy próbálok minél több időt tölteni a két éves kisfiammal, ami nagy örömet ad.

Talán a már említett nyugodt természetete is fontos szerepet játszott abban, hogy az orvosi karon önt választották meg a diákok az év tanárának. Mi lehetett a titka ennek a jó kapcsolatnak?

Ehhez köze lehetett az előadó-művészetnek, ugyanis nem mindegy, hogyan adjuk át az ismereteket. A másik tényező, hogy nemcsak a tananyagra igyekeztem fókuszálni, hanem az orvossá válás folyamatára is, tehát az emberi aspektusra, amiről máshol nem sok szó esett, pedig egy rendkívül megterhelő lelki folyamat.

Ezek szerint az előadó-művészi vénája jó szolgálatot tett önnek az egyetemi katedrán. Van olyan orvosi tudás vagy készség, aminek az énekesi pályán tudja hasznát venni?

Most mondhatnám, hogy az anatómiai ismereteknek az énektanulásban, de ez nem igaz. Talán segít tudatosabban használni a testet,

de az éneklés megmarad annak a titokzatos, érzetekre épülő mesterségnek, amihez nem sokat tesz hozzá ez a tudás. Az orvosi egyetem inkább egyfajta világlátást, szélesebb spektrumot adott, ami által jobban tudom analizálni a színpadi figurákat: megvizsgálom a személyiségüket és kapcsolódási pontokat keresek saját magammal. Ez mindig nagyon izgalmas alkotófolyamat!

Az egyetemi előadóteremben állandó visszajelzést kap a hallgatóktól. A színpadon, előadás közben is létrejöhet ez a kapcsolódás a nézők és a művészek között?

Az előadás alatt nem látjuk a nézők arcát, de érezni lehet a jelenlétüket. Ahogy a tanítás vagy a gyógyítás, úgy a művészet is az adásról szól, és ebből a szempontból nincs nagy különbség az orvosi hivatás és az előadóművészi pálya között. Mindkettő az emberek „fölemeléséről” szól, az aktuális állapotuk javításáról és a megnyitásukról egy élményteli pillanat számára. Az orvos ezt testi szinten teszi, míg a művészet a lélekre képes hatni.

A szeretteink jelenlétét talán még erősebben érezzük, ön hogyan éli meg, amikor tudja, hogy családtag ül a nézőtérén?

A feleségem, Kun Ágnes Anna, szintén operaénekes, ezért rengeteget tud nekem segíteni még a bemutató előtt, ha meghallgat, és jelzi a kottában az észrevételeit, mivel én nem hallom magam kívülről. A két nagyobbik gyerekem már a saját felnőtt életét éli, ezért mindig nagy öröm, ha el tudnak jönni megnézni egy-egy fellépésemet. Persze, az ember néha kicsit izgul, mert igyekszik magát tartani egy bizonyos színvonalhoz, de ilyenkor is elsősorban magamnak szeretnék inkább megfelelni, ami levesz némi súlyt a vállamról.

Ezek szerint sikerült átadniuk a zene és az opera szeretetét az idősebb gyerekeiknek?

Fotó: Nagy Attila

Fotó: Nagy Attila

Annyit mindenképpen elértünk a zenetanítással, hogy némiképp „bennfentesként”, nagyobb biztonsággal tudnak beülni egy-egy koncertre vagy előadásra. Mindkét idősebb gyerekem tanult hangszeren játszani, a fiam csellózott, a lányom pedig zongorázott és énekelt is, de egyikük sem lépett művészi pályára. Amikor a fiamtól tizenéves korában megkérdeztek, szeretne-e ő is énekelni, ahogy az édesapja, azt válaszolta, nem, mert ő rendes családi életre vágyik (nevet).

A koronavírus-járvány egy pontján magára vette a fehér köpenyt, és segítette a sürgősségi ellátást a háziiorvosi ügyeletben. Újra felébredt önben valami az egykori hivatásból?

Úgy éreztem akkor, hogy ezzel tudnék a legtöbbet segíteni. Egy különleges ajándékként éltem meg a lehetőséget, hogy ilyen módon élesben is gyakorolhattam a gyógyítást, hiszen én egykor tényleg lelkiismeretesen

végigcsináltam az orvosi egyetem, és komolyan készültem erre a pályára, ami máig eszembe jut, amikor belépek egy kórházba. De közben úgy érzem, nagyon jó, hogy így alakult, mert azt nem tudtam volna elviselni, ha nem adok esélyt az énekesi karriernek. Sokkal rosszabb lenne ma úgy elmenni az Operaházba, ha azt érném, hogy én is állhatnék ott a színpadon, de nem volt bátorságom meglépni.

Hogy éli meg újra birtokba venni az OPERA épületét közel öt év után?

Az Operaház sok szempontból egy csoda, mindig is kultikus hely volt számomra, aminek kisugárzása, magnetikus hatása van. Itt mindenki gyógyul, az is, aki a színpadon van és az is, aki a nézőtérben. ○

Rovatunkban arra kérjük interjúalanyainkat, szólítsák meg egy másik tár vagy hangfaj művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja őket, ám még sohasem volt alkalmuk feltenni. Az előző számban Soltész Ágnes koncertmester az alábbi kérdést intézte Kovács Istvánhoz: „Van-e kapcsolat a művészi és az orvosi hivatás között, és hogy éli meg ezt a kettősséget?” A válasz pedig így hangzik: „A legfontosabb az, hogy az ember jól érezze magát abban, amit csinál. Én egy rendelőben, orvosként vagy a színpadon, énekesként ugyanolyan jól tudok működni, mert mindkettő esetében azt érzem, hogy képes vagyok adni valamit. Már középiskolás koromban rájöttem, hogy nekem segítő jellegű szakmát kell választanom, az pedig, hogy ez az orvoslás vagy az előadóművészi hivatás, a belső folyamatok szempontjából lényegtelen.” Kovács István a stafétát Megyesi Zoltán operaénekes kollégájának adja tovább, aki a művészeti sikerek mellett PhD fokozatot is szerzett egy másik területen, jelesül matematikából. A kérdés így hangzik: „Milyen kapcsolatot lát a zene és a matematika között, és hogy fér meg a tudós és az előadóművész a személyiségében?”

PAPAGENO

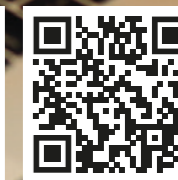
#zene #színház #tánc #kiállítás #könyv #film

BUSINESS
Superbrands 2021

Google Play

Apple Store

Egzotikus témák, pompás dekorációk és tömeghatás

Szerző: Pónyai Györgyi

A budapesti Operaház baletteléte az 1800-as évek végén kifejezetten pezsgő és színes volt. A nyitás óta eltelt másfél évtizedben a műfaj a pazar színpadképek, a pompás jelmezek, a világítási effektek biztosította fényűző keretek között külsőségeiben teljesen kibontakozott, az egyik *legragyogóbb korszakát* élte.

○ Zsuzsánits Emília az Excelsiorban, 1887 | Forrás: OPERA Emléktár

A romantikus „tündérballet” végleg a múlté lett. A librettók jellemzően divatos, egzotikus – misztikus témákat dolgoztak fel, különösebb irodalmi igény nélkül. A kiszolgáló funkciót hátrahagyva, a balettzene egyre inkább az érdeklődés középpontjába került. Az előadásokról szóló beszámolók, kritikák is ezzel foglalkoztak legrészletesebben. Mivel nagyon nehéznek tűnt túllépni Delibes-en, mint legkiválóbbnak tartott balettkomponistán, a kritikusok igényei nagyok voltak és a balettmuzsika ritkán kapott elismerést.

A századvég balettkoreográfiáiról a kritikákból és beszámolókból keveset tudunk meg. A közönség igényeinek megfelelően elsősorban sokszereplős, csoporttáncokkal gazdagított, többfelvonásos nagybalettek kerültek színre. A koreográfusok a prímabalerinának készülő színlők mellett főként a tágas színpadterben remekül mutató, nagylétszámú „gruppírozások és színpadi evolúciók” készítésére fókuszáltak. Művészi munkájuk részletes elemzésével alig találkozni, elsősorban „rendezőként” említették őket.

A balettek főszereplői Balogh Szidi, Schmidek Gizella, Gaszner Boriska, Zsuzsánits Emília, és

az ekkoriban már visszavonuló Müller Katica voltak. Róluk, és a néhány férfi táncosról, mint művészekről, a korábbi években alig tudtunk meg valamit, leginkább technikájukért, vagy formás alakjukért dicsérték őket. A századvég egészestés, cselekményes balettjeiről szóló beszámolóiban azonban már alakítást értékelő sorok is megjelentek. Ennek ellenére – és ez a táncosok általános megítélését is jól példázza – a jól futó darabok sikere nem kötődött az előadók személyéhez. Egy bemutató másnapján a kritikus hamarabb dicsérte a díszlet- vagy jelmeztervezőt, mint az egész estét végig táncoló prímabalerinát.

A századforduló éveiben az Operaházban Cesare Smeraldi a balettmester, akit (miután 1887-ben már az *Excelsior* betanításában is jeleskedett) 1895 novemberében ismételtelen szerződtek. Koreográfus-balettmesteri működésének ebben a szakaszában került színre az a négy, egészestés táncjáték, amely hatalmas szereplőgárdájával, egzotikus-misztikus cselekményével, lenyűgöző díszleteivel kiválóan tükrözte a századvég nagystílusú balettlizését.

Sorrendben az elsőt, Az *ércember* című két felvonásos balettet 1896 februárjában mutatták be, Smeraldi

○ Balogh Szidónia | Forrás: OPERA Emléktár

koreográfiájával (zene: Kerner István). Az Indiában játszódó darab egy szerelmespár boldog véget érő kalandjait beszélte el, melynek során egy „ércember” barlangjába járnak ki-be a szereplők, és a történet ezek szerint vesz újabb és újabb fantasztikus fordulatokat.

Az egy évvel később, 1897 januárjában színre kerülő darab, *A piros cipő* koreográfusa vendégként a bécsi Hassreiter volt (zene: Raul Mader). A darab egy parasztlányról szól, aki szentségtörő módon ellopja faluja csodatevő piros cipőit, ezért „balettátokkal” bünhődve, haláláig táncolnia kell. Feloldozást nyerve vétke alól, a csillagok hónapjaiban maga is csillaggá változva táncol tovább örökké. A balett sajtó- és közönség szempontból

is nagy sikert aratott. Cselekményét több lap is részletesen ismertette, dicsérve a „szemkápráztató színpadi effektusokat”, a frappáns színváltozásokat, a fantáziadús és ízléses koreográfiát és a táncosokat.

A szintén egészestés, fantasztikus balett, a tizenkét képből álló *She* bemutatóját 1898 februárjában tartották (zene: Raul Mader, koreográfia: Gundlach Lajos). A balett librettója egy akkoriban népszerű misztikus regény alapján készült. Cselekménye szerint egy egyiptomi főpap megszőkik szerelmével, és egy tengeri vihar egy idegen ország partjaira veti őket. A királynő, (She), beleszeret a főpapba, de az nem viszonozza érzéseit, így a királynő megöli őt. A főpap fia bosszút esküszik She ellen, ami évszázadokon át öröklődik a családban. She, az „örök élet tüzében” megfűződve, mindig fiatalon várja vissza a főpap leszármazottját, aki 3000 év múlva meg is ér-

mmon!ne

RÓLUNK SZÓL.

Kövessd a marketing-, a média-, az ügynökségi és az üzleti világ legfontosabb híreit online!

WWW.MMONLINE.HU

nyitány

hétköznap
07:00 – 10:00-ig
a **Klasszik Rádió**
92.1-en

Műsorvezető:
Szerémi Nóra

kezik egy fiatal angol utazó személyében. She arra unszolja az ifjút, hogy lépjen be ő is az örök élet tűzébe, és hogy bátorítsa, előremegy, de vesztére, mert másodszor már elpusztul benne.

A nagy költséggel és impozánsan kiállított darabban volt minden, amit az alkotók akkoriban hatásosnak tartottak. Vágygal, bosszúval átszőtt történetet rengeteg szcenikai trükkkel illusztráltak. Koreográfiáját a szólisták számai mellett nagylétszámú csoporttáncokkal, élőkép-jelenetekkel, sőt énekszámokkal dúsították. Nem riadtak vissza a korban botrányt okozó hatásvadász elemektől sem (vetkőzés a színpadon). Bár a darab így nagyon hosszú volt (három és fél óra!), a kritikai fogadtatás pedig igen vegyes, a közönség tódult az előadásra.

A korban divatos egzotikum ábrázolásában a legnagyobb balettsikert végül az 1900 áprilisában bemutatott, háromfelvonásos *Zulejka* aratta. Az érzelmekben, izgalmakban gazdag librettó (Brüll Jenő), a banalitásoktól mentes, dallamos muzsika (Stern Ármin) és Smeraldi fantáziadús, „keleti stílus” koreográfiája szavatolta a darab rendkívül jó fogadtatását. A balett egységes, dramaturgiai jól összefogott cselekménye a „mesés Keleten”, Isztambulban játszódott. A történet szerint a bátor Samil a rabszolgapiacra megpillantja a gyönyörű Zulejkát, de nincs pénze, hogy megvegye. Szolgálója azonban meglesi,

hová kerül a lány. Samil megpróbálja megszöktetni szerelmét, az éber őrség azonban meggátolja ezt – Samilt lelövik, Zulejka pedig leszúrja magát a fiú törével. A darab utolsó jelenetében, Mohamed paradicsomában, egy pompás balett-tablóban a szerelmespár is táncol örök hűségben egyesülve.

A színpompás előadásoknak, a technikailag jól képzett, kiváló előadókészségű szólistáknak és a tánckar teljesítményének köszönhetően a századfordulón Budapesten minden balett-bemutató eseményszámba ment. A premierek rendre zsúfolt házak előtt zajlottak, jelentős siker esetén a közönség a szerzőket minden felvonás után többször is a függöny elé tapsolta. Másnap a lapok külön tárcákban, nagyobb lélegzetű cikkekből, akár a címlapon(!) hozva elemezték, dicsérték vagy kritizálták a látottakat.

A balettműfaj közkedveltsége ellenére azonban már érezhető volt a változás szele. A mindennapi élet modernizálódásával a táncművészet kifejező eszközei is elkezdtek változni. Az akadémikus balett mellett új, szokatlan előadói és táncnyelvi stílusok jelentek meg, melyek úttörői Budapesten is bemutatkoztak – 1902 áprilisában például Isadora Duncan. Az újításokra fogékony művelt közönség és a sajtó is egyre inkább a „modernséget”, a realitást igényelte a táncban is. Az új évszázad hajnalán a klasszikus balettművészetnek – miközben a külsőségeket tekintve a csúcsra ért – máris választ kellett adnia ezekre a kihívásokra. ○

○ Schimidek Gizella | Forrás: OPERA Emléktár

○ Gaszner Boriska | Forrás: OPERA Emléktár

„Ha elkezdődik az előadás, nem rágok tovább”

Szerző: Ménes Márta

Mi a sorban állás etikája? Mit tegyünk, ha megszólal a csengő, de még mindig kigyózik előttünk a sor? Vagy akkor, ha véletlenül a ruhánkra csöppen az ital? Milyen az *ideális büfékínálat*, és mi az a „finger food”? Schiffer Miklós stílusszakértő válaszol.

Operabüfé, 1961 | Fotó: Kotnyek Antal, Fortepan

Az opera-élményhez a stílusos vendéglátás is hozzátartozik. A négy és fél év után újranyílt Operaházban is odafigyelnek erre – a Feszty Bár, a Puncs Bár és az Opera Café igyekszik lépést tartani

a korrall a gasztronómia tekintetében.

Volt itt március óta? Mi a tapasztalata?

Jártam itt, de gasztronómiában túl nagy részem nem volt, inkább a frissen átadott épület csodálatos részleteivel voltunk elfoglalva. Ha ott vagyunk az Operaházban, ritkán töltöm az időt azzal, hogy beállok egy hosszú sorba a szünetben. Inkább sétálgatok. Mi az emeleti erkély mögötti bárban voltunk, nagyon szép lett. Azt láttam, hogy a minőségre odafigyelnek, a kínálat méltó a ház színvonalához. Ettől függetlenül én a klasszikusabb verziót

mindig jobban preferáltam, ami a színház utáni vacsorát jelenti. Igaz, ezzel viszont az a probléma, hogy ma már nagyon későn érnek véget, főleg az operaelőadások. Az Operaházban inkább egy pezsgőt isznak, vagy egy kevésbé terhelő, könnyű desszertet fogyasztanak a nézők. Összességében úgy gondolom, az étkezés lehet része a színházba járásnak, de nem feltétlenül kötelező.

Lehet kategorizálni az OPERÁ-ba látogatókat az étkezési szokásaik alapján?

Igen, szerintem két nagy csoportra oszthatók – és most nem veszem ide a gyerekekkel érkezőket, mert ők mindig egy speciális részt képeznek. Az egyik, aki feltétlenül hozzá akar jutni valamihez a büfében, a másik pedig, aki inkább szemlélődik, és az épület elétároló, vagy épp rejtett érté-

Újranyitógála, Feszty Bár | Fotó: Ligeti E. Érika

keit veszi szemügyre – sétál a folyosókon, nézi a freskókat, elmélyed a részletekben. Gyerekkorom egyik meghatározó élménye volt a sonkás torma krémes molnárka az emeleti büfében, erre gondolva mindig több kedvem volt az előadáshoz.

Már elérhető a bár előrendelés, így a látogatók sorban állás nélkül fogyaszthatnak, és a páholybekészítés is rövidesen elindul, hogy az előadás szünetében ott koccinthatassanak a vendégek. Ön hogyan értékeli ezeket a szolgáltatásokat?

A páholybekészítés nagyon jó ötlet, aminek egy veszélyét látom: mi történik akkor, ha az előadás megkezdése után is folytatják a koccintást... Erre komolyan oda kell figyelni.

Ön szerint mi a sorban állás etikája?

Át kell gondolnunk, mit szeretnénk kérni, és igyeckszünk minél gyorsabban túl lenni a rendelésen. Ami nagyon gyakori, hogy beállunk valaki mögé, és kiderül, hogy nem is ő állt sorban, hanem még nyolcan. Értem ez alatt azt, hogy amikor az illető sorra kerül, kikiabál és végigkérdezi a komplett családot, hogy na, akkor ki mit kér. Szerintem itt is érvényes szabály, hogy a kevesebb mindig több. Tehát mire odaérünk, döntjük el, mit akarunk, és ne a rendeléskor kezdjük el azon tanakodni, mi lesz a számunkra megfelelő, mert tényleg rövid idő áll a rendelkezésünkre. A tolkodásról pedig nem érdemes beszélni, talán mindenki tudja, hogy a sorban akkor következik, amikor az előtte lévő végzett.

Mit tegyünk, ha már megszólalt a csengő és még mindig sokan állnak előttünk?

Menjünk vissza a helyünkre. És nézzük meg, hogy hol ülünk. Tehát akinek középre szól a jegy, az ne akkor érkezzen vissza, amikor már mindenki helyet foglalt. Ha már elkezdődött a zene, széthúzták a függönyöket, elindult a

Operabüfé, 1961 | Fotó: Kotnyek Antal, Fortepan

felvonás, és úgy fölállít valaki egy egész sort, az azért elég kellemetlen.

Milyen az etikett szempontjából ideális büfékínálat, és miért?

Az ideális mindig az, amit kézzel, vagy egy villával, kanállal el lehet fogyasztani. Ahol két evőeszköz használata szükséges, ott a folyamat megnehezedik, hiszen akkor már a tányért le kell tennem valahová, csak így tudom elfogyasztani az ételt. Ezért az optimális büfékínálatot szerintem a kicsi falatok, az ún. *finger food* alkotják, amelyek könnyen elfogyaszthatók, vagy mondjuk kisebb tortaszettek, sütemények, amiket villával, adott esetben kanállal el lehet törni. A több evőeszközös étkezést egy ilyen helyzetben nem tartom helyénvalónak.

Mit tegyünk akkor, ha véletlenül a ruhánkra csöppen az ital?

Ha ez alkohol, az nem hagy foltot, ha csak nem vörösborról van szó. Nem gondolom, hogy erre van külön szabály. Meg kell próbálni gyorsan orvosolni a helyzetet.

Még mindig vannak, akik maszkban látogatják az előadásokat. Érdekes kérdés, ők hogyan fogyasztanak az előadás szünetében. Erre lát valamilyen jó megoldást?

Aki maszkban érkezik, az nyilván számol ezzel, és előtte vagy utána eszik, iszik valamit,

de amikor a legszigorúbb maszkviselési szabályok voltak érvényben, akkor is le lehetett venni a maszkot az étkezés idejére.

Ami mindig speciális kérdéseket vet fel, vagy érdekes szituációkat eredményez, ha gyerekkel megyünk az előadásra.

Mit tegyünk, ha a csemeténk épp hozzászól az ételhez, de már megszólal a csengő?

Mondhatnám azt, hogy anyuka tekerje bele egy szalvétába a megmaradt szendvicset vagy süteményt, és tegye el a táskájába, de

○ Orient Restaurant, Eiffel Műhelyház | Fotó: Nagy Attila

én azt gondolom – akár az OPERÁ-ról, akár egy kőszínházról beszélünk –, hogy alapvetően a produkció miatt vagyunk ott, nem az étkezés miatt. Magyarul a darab és az est lefolyásának a menete fölülír minden mást. Ha elkezdődik az előadás, nem rágok tovább. ○

JÁTÉK

Folytatódik az OPERA Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2022. július 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolóik között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2022/23-as évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámomban olvashatják.

1. Melyik Wagner-szereppel indult el a 2015/16-os évad Kamaraéneke, Kovácsné István nemzetközi karrierje?
2. Kiket tekintett fiatalon példaképének Carlo Ventre világhírű tenor?
3. Mi a legnagyobb vonzereje a Magyar Nemzeti Balettnak a felvételre jelentkező táncművészek körében?
4. Mi volt a 19-20. század fordulójának legsikeresebb balettprodukciója?
5. Melyik operaénekesrel dolgozik együtt egy videóklipen a sokoldalú előadóművész, Szulák Andrea?

Előző számunk megfejtései: 1. Mária / Gara Mária; 2. Csárdás; 3. 20 év; 4. Bologna; 5. a zene tempójához és hangulatához igazítva jelennek meg a képi anyagok

A tavaszi lap nyertesei: Kovácsné Tamási Erzsébet, Maczelka Noémi, Dr. Papp Iván, Prógló Katalin, Widder László
A részletes Játékszabályzat a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon olvasható.

Minden, ami kultúra, első kézből.

A Trend FM-en, és a Podcastgyár by Trend FM-en!

trendfm.hu

Aranybánya

Szerző: Karczag Márton

„Döbentsen meg!” – ezzel a felszólítással sokkolta annak idején Szergej Pavlovics Gyagilev, a nagy orosz impresszárió korának legkiválóbb zeneszerzőit és koreográfusait. Valami hasonló gyomorgörcsöt éreztem, mint egykor az alkotók, amikor tavaly nyáron Ókovács Szilveszter azzal a megbízással hívott fel telefonon, hogy *Aranybánya* címmel készítsék önálló videósorozatot.

Mielőtt a főigazgató úr felkért a „vlog” indítására, bevallom, nem sokat tudtam a műfajról. Beleásva magam, és látván a kékhajú makarónifalókat és egyéb kamerazsonglőröket, előbb megijedtem, majd gyorsan rájöttem, hogy mekkora kihívás összepasszítani a 21. századi technikákat és információ csatornákat az operával, ezzel a sokak által régiesnek gondolt műfajjal.

éves Tomi rákérdezett, hogy miről is fog szólni. – Természetesen az operáról. Döbenten nézett rám: „De akkor csak az öregek fogják nézni!” Az első néhány adás tapasztalatainak tükrében, úgy tűnik, nem így lett. A több ezer megtekintés azt igazolja, hogy szerencsére sokan áldoznak pár percet az *Aranybányának*, ha sikerül érdekes témákat megpendíteni.

Az első sorozatban az OPERA elhunyt örökös tagjairól kezdtem mesélni-beszélgetni. Azokról, akik szüleinket, nagyszüleinket gyönyörködtették művészetükkel. Természetesen nem adatokat sorolok (azt már mindenki megtalálhatja a neten), sokkal inkább a saját és a meghívott vendégeim szemléletén keresztül igyekszem rávilágítani, mit is jelent ma nekünk egy adott művész, mit érzünk, gondolunk róla, hogyan él bennünk tovább. Mindez persze vállaltan szubjektív szemszög, de úgy érzem, ha így beszélünk, gondolkodunk valakiről, az emlékezete tovább él.

A műsor szerkesztésében Sipos Lilla van segítségemre, ő tereli korlátok közé az olykor csapongó ötleteimet és ő díszponálja a remek

Fotó: OperaCafé

Amikor az unokaöcsémnek meséltem a készülő műsorról, igen lelkesek lettek. Aztán a 10

Karczag Márton és Kolonits Klára | Fotó: OperaCafé

operatőröket, akik a leghetetlenebb helyszíneken és helyzetekben is képesek helytállni. Főigazgató úr az ajánlójában úgy fogalmazott, hogy az OPERA kincseit úgy fogom prezentálni az adásokban, mintha *A Nyugat lánya* fogadójában Minnie-nek mutatnám meg azokat. A bevezető adást végül is nem a Puccini-opera díszletében, hanem az OPERA pincéjében rögzítettük, ahol még a visszaköltözés előtt dobozokban őriztük a múlt ránk maradt érté-

keit. Ez a helyszín azért is volt fontos, mert számos egykori kollégánk itt vészelte át a II. világháborúban Budapest ostromát.

Igyekszem minden adásban egy-egy művészhez kapcsolódó régi emléktárgyat is bemutatni. A múlt bányászásához például bányászlámpa dukál. És még ilyet is őriz az Emléktár! Egy szép réz bányászlámpát kaptak az OPERA művészei 1959-ben, hálából a sárisápi vágároktól, akiknek egy nyári estén daloltak. Sáli Tamás, a színház egykori párttitkára őrizte meg ezt a különlegességet, s az ő lánya ajánlotta nekünk. De nemcsak emléktárgyakat „varázsolok” elő, hanem igyekszem izgalmas helyszínekkel és érdekes vendégekkel is színesíteni a sorozatot.

Tartsanak velem: *Aranybánya* kéthetente hétfőnként az OPERA Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján! ◊

Hírportál az InfoRádió készítőitől

a tárgyilagosság olvasható

www.infostart.hu

Fotó: Nagy Attila

Megérkezés

Az Operaház kulcsait őrző Falstaffnak nem sok nyugta lehetett a felújítás idején: volt dobozolás, ki- és visszaköltözés, épület be- és kicsomagolás, fűrészfárgás, festés és mázolás, bontás és építés, tervezés és megvalósítás. Bizonyára elégedetten sétált végig az *Újranyitógála* előtt a megújult épületben, ahová 2022. március 12-én az operák és balettek szereplőivel együtt a **közönség is visszatért.**

Újranyitó Fesztivállal indult el megint a koncert- és operaélet az Andrassy úton. Március 11-én a határon túli és hazai, Hunyadiak és Szilágyiak nevét viselő iskolák, intézmények képviselői láthatták a *Hunyadi László*-premier nyilvános főpróbáját, ezzel egyidőben pedig kamarakiállítás nyílt a Vörös Szalonban Erkel-relikviákból és a zeneszerzőhöz köthető festményekből, dr. Görgényi Ernő, Gyula polgármesterének részvételével. „Szeretném városunk polgárai nevében kifejezni tiszteletünket az OPERA vezetése felé, az Erkel-kultusz ápolása és élte-tése iránt – mondta beszédében a polgármester. – Felbecsülhetetlen érték, amikor a Magyar Állami Operaház ugyanúgy gondolkodik Erkel

Ferencről, mint mi, gyulaiak. (...) Szívből köszönöm, hogy itt lehetünk és örömmel mondhatom, Erkel Ferenc emlékezete a Magyar Állami Operaháznál jó kezekben van.” (A tárlat március 27-ig volt látogatható – a szerk.)

Március 12-én az újranyitás alkalmából ünnepi gálaműsort adtak az OPERA művészei, amely Áder János akkori és Novák Katalin jelenlegi köztársasági elnök, valamint Orbán Viktor miniszterelnök jelenlétében zajlott. Áder János ünnepi beszédét a II. világháborús ostromállapotok felelevenítésével kezdte, majd emlékeztetett, az épület 138 év alatt mi mindent átélt, de „végül mindig győzött az érték.

Ókovács Szilveszter főigazgató köszöntő beszéde | Fotó: Ligeti Edina

Áder János köztársasági elnök köszöntő beszéde | Fotó: Ligeti Edina

kínál, igényességre és hagyománytisztelőre tanít. (...) A színpadon, a műhelyben, a pulpituson, a zenekari árokban vagy a balett-terekben, szólisták és kórustagok, magántáncosok és hangszeres művészek, varrónők és díszletmozgatók együtt hozzák létre a csodát. Kívánom, hogy ez még milliónyi estén át így legyen, az OPERA történelmi korokon átívelő, örök jelenében.”

Ókovács Szilveszter főigazgató köszöntőjében kiemelte, hogy Ybl Miklós egyszerre dolgozott a Várkert Bazáron, a Szent István-bazilikán és az Operaházon, melyre az utókor az építész főműveként tekint. Rávilágított, hogy „fől kell értékelni az itt töltött időt, mert az nem csak a műélvezetről szól. (...) A hely szellemének hatása alá kerülve, és a mű vagy a művészek bővületében elka-landozva talán megszületik egy jó döntés, vagy egy néző felismerésre jut, esetleg elkezdődik egy szerelem a mellette ülővel. (...) Milyen gyönyörű! – suttogjuk sokszor egymásnak belépve az épületbe, de azt a kérdést nem tesszük fel, hogy miért is ilyen gyönyörű? (...) Minden nagy építész főműve az összművészet számára épült, hogy beborítsa

egy olyan kubatúrával, amely megvédi ezeket a művészeti ágakat, az együttműködésüket a sérülékenységtől. Az Operaház azért ilyen szép, hogy a benne lévő értéket védje. Nem pusztán műemlék, ez egy színház.”

Ezek után köszönetet mondott Orbán Viktor miniszterelnök úrnak „huzamos bizalmáért”, a kormánzatnak, a tervező Zoboki Építészirodának, a beruházó Városliget Zrt.-nek, a kivitelezőknek, Baán László miniszteri biztosnak, Kisvámosi Tamás főépítésvezetőnek, kiemelve a közönség türelmét és az intézményben dolgozó kollégák megértését is. „Minden áldozatban, szenvedésben van valami, amit utólag találunk meg, a magasabb minőség felé való törekvés eredményt hozhat. Azt szeretném kívánni valamennyiüknek, hogy ne csak ma legyenek itt, ne csak ma égjenek a vonalak, holnap és holnapután, és azután is – ahogy Áder János köztársasági elnök úr mondotta – még sok millió estén át.”

„Nos, öt évig tartott, de Budapest nagyszerű Operaházának felújítására megérte várni: lélegzetelállító. (...) Talán még fontosabb, hogy a jelmez- és díszlettárak egy saját, e célra létrehozott épületbe költöztek, ami új és nagyobb próbatermek kialakítását tette lehetővé magában az Operaházban. A munkálatokat a kormány finanszírozta, az eredmény nagyon is lenyűgöző, és így az opera- és balett-társulat is tovább fejlődhet a jövőben.”

(Gerard Davis, *Dance Europe, Egyesült Királyság*)

Fotó: Nagy Attila

VISSZATEKINTŐ

„Nem tudom, hogyan nézett ki az épület a közel öt évig tartó felújítás előtt, de az eredmény csodálatos. A ház melegséget árasztó, barátságos hangulata már a belépéskor megragadja a látogatókat.”

(Ilona Landgraf, *Landgraf on Dance*, Németország)

„Felújítás vagy megújulás? – tesszük fel a kérdést. Az emblemikus Operaház két kor között nyitotta újra kapuit: grandiózus díszek és a történelem súlya ugyanúgy a falai között laknak, mint az előadásokat létrehozó, élet-erőtől duzzadó társulatok.”

(Claire-Marie Caussin, *Opéra*, Franciaország)

„Felújítsunk, terjeszkedjünk, vagy új operaházat építsünk? Ez az a kérdés, ami gyakran felmerül, amikor egy régi dalszínház kinövi magát vagy elavul. Budapest a maga útját járta. (...) Az eredmény egy gyönyörű, technikailag teljes, akusztikailag példás, nagyszerű operaház. Nemcsak látogatásra érdemes, de más, öreg és megkopott operaházak irigységére is számot tarthat.”

(Christofer Psilander, *Tidskriften Opera*, Svédország)

„A gálaműsort kizárólag magyar szerzők műveiből vagy magyar vonatkozású darabokból állították össze. Ráadásul a Ház összes együttesét a gyermekkortól a teljes zenekari apparátusig meg kívánták mutatni. Erkel Ferenc *Himnuszának* 1844-es eredeti változatát az

Plácido Domingo | Foto: Nagy Attila

elismeret, 80 éves Medveczky Ádám vezényelte, majd Kocsár Balázs főigazgató dirigálásával Dohnányi Ernő (Christoph von Dohnányi karmester nagyapja) szinte sosem hallható *Ünnepi nyitánya* szólalt meg. (...) Kodály Zoltán *Háry Jánosának* népszerű részletei zárták a műsort. Almási-Tóth András produkciója összekötötte az új színpadtechnológiát a hangulatos és költői képekkel, de Márton Richárd jelmezei is teljes arzenált vonultatnak fel a szmokingtól a színes balettruhákig. (...) A Kocsár Balázs pálcája alatt, a nézőtéri ülőhelyek számának csökkentésével megnövelt árokban játszó zenekarnak köszönhetően tanúi lehettünk a fenomenális akusztikának.”

(Wolfgang Kutzschbach, *Das Opernglas*, Németország)

„A második rész egy érzékeny pas de deux-vel indult *A makrancos Katából*, amit az ukrán Kekalo Iurii és az orosz Melnik Tatiana táncolt Goldmark Károly romantikus zenéjére, Kesselyák Gergely vezényletével. A tény, hogy a választás e két kiváló táncosra esett, főhajtás is a művészi együttműködés varázsa előtt ebben a politikailag feszült időszakban. (...) A show-t azonban a nagyon fiatal fiú táncosok vitték el, akik legkevésbé sem voltak zavarban, amikor bájukkal és tudásukkal lenyűgözték a közönséget.”

(Alexandra Ivanoff, *Papagena*, Magyarország)

Szegedi Csaba, Kálmány Mihály, Balga Gabriella, Gál Erika, Szvétek László, Sándor Csaba, az OPERA Énekkara, a Magyar Nemzeti Balett táncművészei és a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei | Foto: Ligeti Edina

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Giacomo Puccini

TOSCA

OPERA HÁROM FELVONÁSBAN, OLASZ NYELVEN, MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

SZÖVEGÍRŐ GIUSEPPE GIACOSA, LUIGI ILLICA RENDező ÓKOVÁCS SZILVESZTER
MŰVÉSZETI TANÁCSADÓ ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS LÁTVÁNYTERVEZŐ LISZTOPÁD KRISZTINA ANIMÁCIÓTERVEZŐ CZEGLÉDI ZSOMBOR
A GYERMEKKAR VEZETŐJE HAJZER NIKOLETT KARIGAZGATÓ CSIKI GÁBOR
KARMESTER KESSELYÁK GERGELY

BEMUTATÓ 2022. SZEPTEMBER 24., OPERAHÁZ

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

Az eredeti legjobbja

○ Brickner Szabolcs, Pataky Dániel és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

Igazán különleges produkcióval kezdte az OPERA a megújult Operaház premierjeinek sorát. A Hunyadi László *ősváltozatának* zenéje az MTA Zenetudományi Intézet és Szacsvai Kim Katalin által közreadott 2006-os kritikai kiadása nyomán szólalt meg, szövege az Egressy Béni-féle eredeti alapján, a Nádasdy-féle változat felhasználásával készült. Az elavult, nehezen énekelhető részeket Ókovács Szilveszter megoldásai javították, ahogy a főigazgató nevéhez fűződik a grandiózus rendezés is.

„A pozitívumokon kezdve a legfontosabbnak az tetszett, hogy Ókovács nem félt a dúslakodó historizálástól és az operanézói alapigények kielégítésétől, s így Lisztopád Krisztinával összefogva több képben is opulens látványt kínált számunkra: egész mélységében feltáruló színpaddal, lovas bejövettel, mutatós kandallóval.”

(László Ferenc, Magyar Narancs)

„Ókovács Szilveszter jó érzékkel alakít a szövegben, hogy érthető legyen, megmaradjon archaizáló íze, de illeszkedjék a prozodiához.”

(Csabai Máté, Kultúra.hu)

„A darab során a jelentős mértékben feljavított színpadgépészet teljes arzenálját felvonultatják (scenikus Resz Miklós). A töbttíz méteres díszletek hol fel-le, hol körbe mozognak, a

„Végre egy nem modernizált darab! Fantasztikus, 21. századi, valóban új technika.” (Bálint Mária)

teret pedig sok esetben két-három sávban is eltolják, a legkülönbözőbb irányokban. (...) Kocsár Balázs az új, állítható zenekari árkot belakva, a premierre már több ülésrendet kipróbálva szinte robbanásig vezette a Hunyadi nyitányát.”

(Esztergályos Máté, Revizoronline.com)

„Borzongatóan boldogságos érzés volt csaknem öt év után újra belépni a házba. (...) Az Opera arra is született, hogy társasági események színhelye legyen.”

(Bóta Gábor, 168.hu)

„Az erkeli verzió dramaturgiaiakkal sokkal jobban működik: a jelenetek logikusabban következnek egymás után, vagy átvezetés világít rá, hogyan jutunk el egyik pontból a másikba.”

(Kondor Kata, Fidelio.hu)

„Ugyan kétszáz ülőhelybe került, de a zenekari árok újra előrébb került, a betonfalat

hangzásbarát anyagokra cserélték, az ülőhelyeket a zsöllyében kényelmesebb, nagyobb lábtérrel rendelkező helyek váltották fel. Mindez intímabb karaktert kölcsönöz az ezer férőhelyes teremnek, miközben olyan akusztikája lett, amit inkább kisebb házakban vagy kamaratermekben szokhattunk meg, így a publikum sokkal jobban átérzheti a színpadon és az árokban létrejövő zenei történéseket. (...) A rendező egyébként a színrevitelben és előadói hagyományban is a kornak megfelelően járt el, így Kocsár Balázs karmesterrel, Lisztopád Krisztina látványtervezővel, Solymosi Tamás koreográfussal és Csiki Gábor karigazgatóval olyan produkciót állított az Operaház színpadára, ami Franco Zeffirellinek is dicsőségére válhatna.”

(Wolfgang Sandner, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Németország)

„A címszerepben a hősiesen csengő lírai tenor, Brickner Szabolcsot intelligens frazeálás és biztos hang jellemezte. (...) Fő ellensége, Gara Miklós megformálásához Bretz Gábor vibrálóan egészséges basszus hangját vetette be minden fondorlatában; kiváló színész is, így ami könnyen sablonos alakításhoz és melodráma-hoz vezethetett volna, valóban izgalmas volt. (...) Miklósa Erika Gara Mária, H. László menyasszonya és László király vágyainak tárgya szerepében tündökölt telt, gazdag szoprán hangjával, szokatlan magasságaival és nyilvánvaló tehetséggel a díszítéseket és koloratúrát illetően.”

(Gerald Dowler, Classical Source, Egyesült Királyság)

„Bár nem a címszerep, az igazi főszereplő mégis Szilágyi Erzsébet, a Hunyadi testvérek anyja. Kolonits Klára, aki már a Hoffmann meséi négy női szerepében is lenyűgöző volt, a Rossini-, Donizetti- és Bellini-féle bel canto

○ Kolonits Klára, Miklósa Erika, Bretz Gábor, Pataky Dániel és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

operákra hasonlító műben is megmutathatta tehetségét. (...) Cillei Ulrik szerepében Palerdi András súlyos, sötét basszusával tökéletes megtestesítője volt a cselszövő gazembernek, és csak azt bántuk, hogy fellépése az első felvonásra korlátozódik. (...) A Csiki Gábor vezette erőteljes és lenyűgöző kórus mellett főként az elképesztő zenekari hangzás imponált, ahol minden hangszer jól kivehető volt. A lelkes publikum négy és fél óra után is szüntelenül ünnepelte a felújított Operaház csodás első operaprodukcióját.”

(Wolfgang Kutzschbach,
Das Opernglas, Németország)

„Hálás vagyok, hogy tegnap részt vehettem a főpróbán. Csodálatos hangok, zene, jelmezek, díszletek! Méltó előadás az Operaház újraindításához! Gratulálok!” (Maász Katalin)

„Az egész valóság, és a lehető leginkább hű a cselekmény korszakához is, és ez a jelmezekről is elmondható. Ez utóbbiak adják az előadás leglátványosabb részét: a széleskörű történelmi rekonstrukció V. László, Cillei Ulrik, Gara Miklós és az örök jelmezében éri el a csúcspontját.”

(Claire-Marie Caussin, Opéra, Franciaország)

„Tapasztaltuk, hogy milyen csodás lett [a felújított épület] és az előadás lenyűgöző volt! Zúgott a taps.” (Joós Ildikó)

majd a negyedik felvonás kivégzési jelentésében, Czeglédi Zsombor fekete-fehér animációjában gyászos véget ér az egész történet. Nem nehéz kitalálni, hogy a Hunyadi László miért ekkora rejtett magyar kincs, de számunkra nagy zenei veszteség.”

(John Allison, Opera, Egyesült Királyság)

„A premierre a társulat all-star szereposztással állt elő, élükön Kolonits Klárával, Bretz Gáborral, Palerdi Andrással, Miklósa Erikával, Brickner Szabolccsal, Balga Gabriellával és Pataky Dániellel. Mindegyikük kellő fókuszot kapott a négy felvonás alatt, de a tapsvihart a csodálatos Kolonits érdemi bravura belcantójaért és érzékeny szerepformálásáért mint Szilágyi Erzsébet (László anyja), valamint Balga az elsőrangú „undercover” előadásért. (...) Ami a díszletet és a jelmezeket illeti, Lisztópád géniusza csodálatosan ragyogó.”

(Alexandra Ivanoff, Papageno, Magyarország)

„Kocsár Balázs és a Magyar Állami Operaház Zenekara úgy játszik, olyan telt hangzással, érzéssel, szenvedéllyel, mintha szívügyük lenne ez az opera.”

(Rolf Fath, Opera Lounge, Németország)

„Az este mindenekfelett igazi látványosság volt egy olyan alkalom során, ami nagy nemzeti jelentőséggel bír. S bár a legtöbb vendég talán nem látta, amikor felfelé siettek a lépcsőn, azt hiszem, hogy Erkel és Ybl márvány mellszobrai mindketten mosolyogtak.”

(George Jahn, Bachtrack, Egyesült Királyság)

„A rendező-főigazgató Ókovács Szilveszternek sikerült a komplikált cselekményt jól követhető és izgalmas képek sorozataként a publikum elé tárni. (...) Zenei szempontból, elsősorban a zenekari pultnál álló Kocsár Balásznak köszönhetően, ez a belcantóval és magyar népzenevel átítatott opera minden részletében csillogott.”

(Harald Lacina, Der neue Merker, Ausztria)

○ Brickner Szabolcs, Miklósa Erika és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

○ Brickner Szabolcs, Kolonits Klára, Bretz Gábor | Fotó: Berecz Valter

○ Brickner Szabolcs, Miklósa Erika, a Magyar Nemzeti Balett táncművészei és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

„Mátyás cabalettájának visszaállítását a megfelelő helyre, a nyitókórus után, mindenképpen jól hangsúlyozta a szerep fontosságát, és Balga Gabriella hangja kiválóan megfelelt ennek, meleg tónusú mezzoszopránja igencsak szép magas hangokkal büszkélkedhet. (...) Mivel a produkció a színház adottságait is hivatott bemutatni, a forgószínpad is működésbe lendült a harmadik felvonásban, amelyben a balettkar káprázatos volt,

A monarchia árnyékában

„Méltó darab ahhoz, hogy az Operaház újrainításánál repertoárra tűzzük ismét” – fogalmazott Solymosi Tamás balettdirektora a *Mayerling* kapcsán.

A klasszikus balett határait feszegető, *megrázóan szép előadást*, többszörös szereposztásban, a megújult Operaház első balettpremierjeként láthatták a nézők.

„A ház (...) a címszerepet és a női főszerepet két Magyarországon felnevelkedett és végzett, a magyar táncpedagógia elitjéből kinövő ifjú tehetségre, Balácsi Gergő Árminra és Felméry Lilire osztotta. (...) Még a magánéletben is házaspárt alkotnak, ami nem hátrány egy szerelmi kettős vagy akárcsak színpadi partnerek esetében. Végre a közönség örömeire is hosszú idő után együtt táncolhatnak, együtt nyithatják meg az alma materükhöz szorosan kapcsolódó Magyar Állami Operaházat.”

(Kozár Alexandra, Index.hu)

„Magával ragadó Melnik Tatiana alakítása. Szépen, gesztusról gesztusra építi fel, miként lesz Vetsera Mária az ártatlan, naiv gyereklányból odaadó, a szerelméért bármit feláldozni képes asszony. Kristálytisza, gyönyörű vonalú tánca pedig generációjára legfigyelemreméltóbb balerinájává teszi. Nem csak a két főszereplőnek ad a megszokottól

eltérő táncos-színészi alakításra lehetőséget a Mayerling. Kulcsfontosságú Larisch grófné – Rudolf unokatestvére és feltehetően egyik szeretője – szerepe, melyet Balaban Cristina kifinomult technikával és ravasz, játékos nőiességgel old meg. Szintén kiemelkedő a kétszínű kurtizánt, Mitzi Kaspart táncoló Sawatzki Aglaja és a Rudolf fiákeresét, Bratfisch alakító Guerra Yago. Utóbbi lenyűgöző könnyedséggel adja elő a technikailag különösen nehéz szólókat.”

(Makrai Szonja, Magyar Hang)

○ Balácsi Gergő Ármin, Felméry Lili | Fotó: Rákossy Péter

„Nos, öt évig tartott, de Budapest nagyszerű Operaházának felújítására megérte várni: lélegzetelállító. Alaposan letisztították, új csillárokat szereltek fel, új öltözők létesültek, a zsölyge üléshelyeit átrendezték, az akusztika jobbá vált, a zenekari árok kibővült, a színpadtechnika pedig a legkorszerűbb lett. Talán még fontosabb, hogy a jelmez- és díszlettárak egy saját, e célra létrehozott épületbe költöztek, ami új és nagyobb próbatermek kialakítását tette lehetővé magában az Operaházban. A munkálatokat a kormány finanszírozta, az eredmény nagyon is lenyűgöző, és így az opera- és balett-társulat is tovább fejlődhet

○ Kerényi Barbara, Balácsi Gergő Ármin | Fotó: Rákossy Péter

MAYERLING

a jövőben. (...) Az öt női pas de deux-partner közül Lee Yourim Stephanie-ja kiemelkedő. (...) A táncosok jó formában voltak, a kocsmajelenet az előadás egyik csúcspontja volt; a férfiak fantasztikus ugrásokat mutattak be, a hölgyekből pezsgő energia áradt. Az este minden szempontból kiváló volt; úgy tűnik, a magyarok nemcsak az Operaházukra, de a balett-társulatokra is büszkéek lehetnek.”

(Gerard Davis, Dance Europe, Egyesült Királyság)

„A Mayerlinget ugyanabban a színházban nézni, amit öngyilkossága előtt pár évvel Rudolf is meglátogatott, mindenképpen különleges élmény volt – mintha csak kinyílt volna egy ablak a múltba.”

(Ilona Landgraf, Landgraf on Dance, Németország)

„A Mayerling egyfajta szándéknyilatkozat volt Solymosi Tamás balettdirektora részéről. Mint az ország egyetlen klasszikus balett-társulata és így kulturális zászlóshajója is, MacMillan nagyszabású és komplikált művének bemutatása a társulatba vetett bizalmát jelezte. (...) Medveczky Ádám karmester gazdag hangzást csalt ki a zenekarból. Jó aláfestést biztosított a táncnak, a zenekar elképesztően teltek és közvetlenek hatott.”

(Gerald Dowler, Dancing Times, Egyesült Királyság)

VISSZATEKINTŐ

○ Balázs Gergő Ármán, Felméry Lili | Fotó: Rákossy Péter

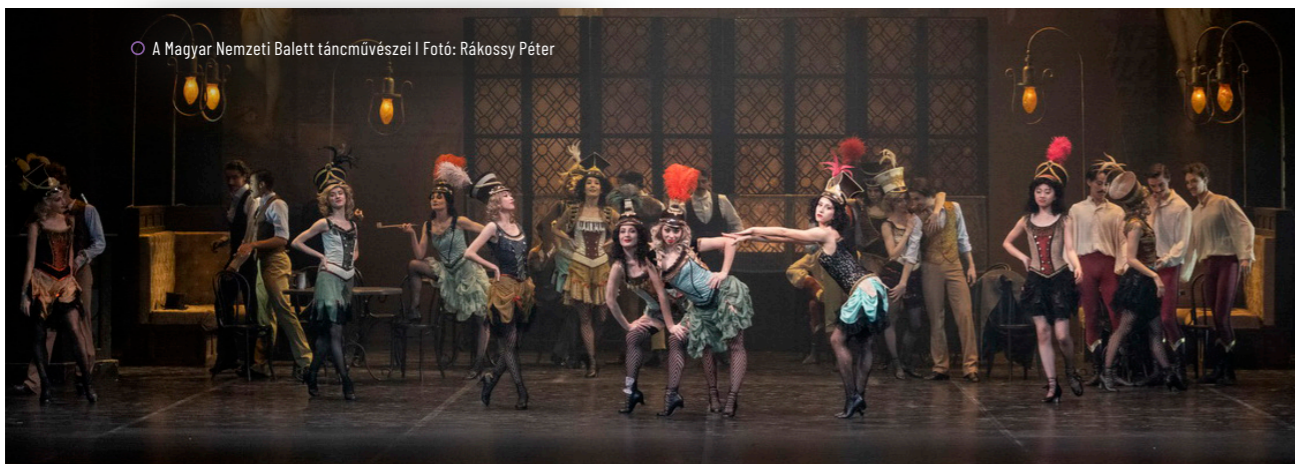
„Paul Marsovszky debütált karmesterként. A Németországban született, és a budapesti Zeneakadémián tanult dirigens körültekintően, érzéssel és buzgón vezényelte a Magyar Állami Operaház Zenekarát. A lelkes közönség nemcsak a balett iránt érzett tetszését nyilvánította ki hosszan tartó tapssal, hanem az Operaház ragyogó szépségétől is le volt nyűgözve.”

(Ira Werbowsky, *Der neue Merker*, Ausztria)

„Nicholas Georgiadis eredeti díszleteit és jelmezeit mesterien reprodukálták a Nemzeti

Balett műhelyeiben, és pont úgy festettek, mint a Covent Gardenben. És pár kivételtől eltekintve ez a kiváló táncosi teljesítményekről is elmondható. A Mayerling nagy társulatot kíván, ahol többféle szereposztás egy seregnyi nevesített alakot személyesít meg, és ez a társulat magabiztosan felelt meg a kihívásnak. Rudolf a legkiemelkedőbb, kétségkívül a balettrepertoár egyik legnehezebb férfi szerepe hat különböző balerínával táncolt nyolc pas de deux-jével, amelyek közül néhány MacMillan expresszionista duettjeinek legnagyobb fizikai kihívását jelenti. Balázs Gergő Ármán első ránézésre nem olyan alkat, akit ezzel a szereppel azonosítani szoktak (mint David Wall, Irek Mukhamedov vagy Johan Kobborg esetében), mivel kivételesen magas és nyúlánk, de – akárcsak Edward Watson néhány évvel ezelőtt – Balázs olyan hitelesen alakította a karaktert, hogy szinte tapintható volt. (...) Felméry Lili hasonló drámai hatást ér el Vetsera Máriaként. (...) Balázs és Felméry szenvedélyes és frenetikus kettősei izzanak. (...) Elvárható, hogy Liszt Ferenc gazdag, romantikus melódiáinak gyűjteményét – John Lanchbery összeállításában és hangszerelésében – érzéssel és tisztelettel játssza a Magyar Állami Operaház Medveczky Ádám vezényletével, és ez tökéletesen megvalósult. A zenekari árok mélyebb és szélesebb, mint szokott, a felújítás pedig úgy tűnik, javított az akusztikán. A Mayerling új színrevitele a Covid-19 kihívásai és az Operaház felújításának szoros határídeje ellenére jól sikerült, hű és magával ragadó az előadás, amit a figyelmes és büszke közönség elragadtatással fogadott.”

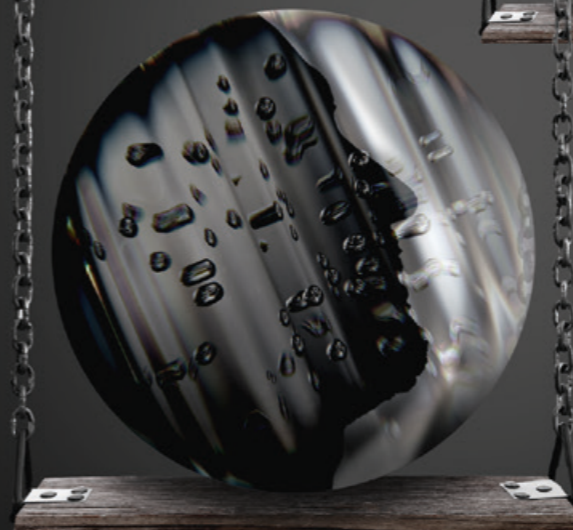
(Graham Watts, *Bachtrack*, Egyesült Királyság)

○ A Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Rákossy Péter

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

Claude Debussy

Pelléas és Mélisande

OPERA ÖT FELVONÁSBAN, KÉT RÉSZBEN, FRANCIA NYELVEN, MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

A SZÖVEGKÖNYVET MAURICE MAETERLINCK NYOMÁN ÍRTA CLAUDE DEBUSSY
ÁTHANGSZERELTE FRÉDÉRIC CHASLIN RENDEZŐ KIRSTEN DEHLHOLM
TÁRSRENDEZŐ MARIE DAHL LÁTVÁNYTERV HOTEL PRO FORMA DÍSZLETTERVEZŐ MAJA ZISKA
JELMEZTERVEZŐ MARTA TWAROWSKA VILÁGÍTÁSTERVEZŐ JESPER KONGSHAUG
MOZGÓKÉPTERVEZŐ ADAM RYDE ANKARFELDT JÁTEKMESTER HARANGI MÁRIA
RENDEZŐASSZISZTENS VALKAI ANDREA ASSZISZTENS KARMESTER MARSOVSZKY JOHANNES
ZENEI MUNKATÁRSÁK DALLOS ERIKA, DOMAN KATALIN, HIDEGKUTI PÁLMA, SZENNAI KÁLMÁN
KARIGAZGATÓ CSIKI GÁBOR

2022. SEPTEMBER 9-TŐL, EIFFEL MŰHELYHÁZ

The Gershwins®

Porgy és Bess®

OPERA HÁROM FELVONÁSBAN, ANGOL NYELVEN, MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

ÍRTA GEORGE GERSHWIN, DUBOSE ÉS DOROTHY HEYWARD, ÉS IRA GERSHWIN
RENDEZŐ ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS DÍSZLETTERVEZŐ SEBASTIAN HANNAK
JELMEZTERVEZŐ LISZTOPÁD KRISZTINA KOREOGRÁFUS BARTA DÓRA
NYELVI FELKÉSZÍTŐ RORY WINSTON A GYERMEKKAR VEZETŐJE HAJZER NIKOLETT
KARIGAZGATÓ CSIKI GÁBOR

2022. SEPTEMBER 16-TŐL, EIFFEL MŰHELYHÁZ

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

Nem zárt be, modernizálásra vár

A *farsang búcsúszavai* című *gálaesttel hajtott fejet* az OPERA az Erkel Színház, és a közösen eltöltött hét évtized előtt márciusban. Az operák és balettek azóta ugyan nem szerepelnek az Erkel Színház kínálatában, de saját szervezésű programok és befogadott rendezvények annál inkább.

○ Az OPERA Gyermekkara | Fotó: Nagy Attila

Régóta esedékes a színház átfogó rekonstrukciója. Már 2011-től, Ókovács Szilveszter vezetői ciklusainak kezdetekor is a főbb fejlesztési irányok között szerepelt az Erkel Színház felújítása, újrainvitása, új műsor- és árpolitikája, befogadott rendezvényi profiljának kialakítása. Ezért a hat éves bezárást követően gyors – néhány hónapos nézőtéri és nézőforgalmi területekkel összefüggő – felújítás után a színház 2013. november 7-én, a Magyar Opera Napján, Erkel Ferenc születésének évfordulóján újra kinyitotta kapuit. Azóta számtalan előadásnak adott otthont, hogy a magyar opera- és balettkedvelő közönség megfizethető színházaként működjön, egyben alkalmassá vált arra, hogy az intézmény átvésszelje az Operaház felújításának időszakát, és átmentse produkcióit. „Most van az a pillanat, amikor az Operaház újrainvitásával és az Eiffel Műhelyház fél évvel ezelőtti megnyitásával rendszeresen felújíthatjuk az Erkelt,

főleg a színpadot, és a zenekari mellvédtől hátrafelé eső, üzemi területeket érintve. Ami történik, az nem visszalépés vagy kulturális zárlat. Ellenkezőleg! Egy lendületvétellel ahhoz, hogy itt valami még méltóbb, még magasabb rangú születhessen meg” – fogalmazott a főigazgató a március 5-i gálaesten.

○ Röser Orsolya Hajnalka, Kovács Kolos, Balczó Péter, Sümegi Eszter, László Boldizsár, Palerdi András, Szemere Zita, Boncsér Gergely, Sándor Csaba | Fotó: Nagy Attila

tudtunk zuhanyzós öltözöt biztosítani. (...) Az Erkel Színház azonban se gazdátlan, se opera nélkül nem marad, de azért ne haragudjanak, ha az átépítés után – akár Erkel Színház név alatt – egy olyan típusú városi színház működés jön létre, amelyben korunk Gilbert Bécaud-jai és Arturo Toscaninijei is elférnek. A leglényegesebb, hogy egy héten ne csak kétszer-háromszor jöjjön létre a vágyott működés. Színvonalas, népszerű műsort szeretnénk adni, amiben az operának és a balettnak is lesz helye.”

○ Sümegi Eszter és az OPERA Énekkara | Fotó: Nagy Attila

Beszédében rávilágított, hogy az '50-es években vetődött fel a kérdés: hogyan lehetne a magasművészeteket minél többekhez eljuttatni? A vidékről vagy az agglomerációból érkező nézők tömegeit az Operaház egyedül nem tudta kiszolgálni, így az Erkel Színház mentesítette azt. (*Mentesítő mentőhajó* címmel dokumentumfilm is készül a teátrumról az OPERA saját gyártásában, amiből a gála közönsége is láthatott részletet – a szerk.) Később a népességcsökkenés, a televíziós csatornák megjelenése, a szabad utazás lehetősége a látogatószám felfelé ívelése ellen hatott, amire a Covid-19 világjárvány is rásütötte bélyegét. „Egy félig telt színházban a közönség sem érzi jól magát, és a művészek sem – mondta Ókovács Szilveszter. – Nagyon szeretjük az Erkel Színházat, de a körülmények itt nem olyanok. Nagyon nem olyanok. A jelen operavilág legnagyobb dívjának, Anna Netrebkónak 2017-es fellépésekor nem

„Csodálatosan éreztem magam ma este. A közönség vég nélkül éljenezett, a taps hihetetlen volt.”
(Edita Gruberova)

„Örök emlék, amikor 2016-ban az Erkel Színházban az egész nézőtér köszöntött a születésnapomon: mintha csak a barátaimmal lettem volna.” (Erwin Schrott)

„Az Erkel Színház az életem része, megállás nélkül. Ebben a színházban kétszer rendeztem meg *A denevért*: az egyiket annak idején Latabár Kálmánnal, a másik pedig immár huszonegy éve fut. Itt vittem színre *A varázsfuvalót*, *A cigánybárót*, *A sevilleai borbélyt*, *Faustot*, *a Hoffmann meséit* is.” (Szinetár Miklós)

„Ez a színház az anyaszínházam. Itt diplomáztam Toscával, itt került sor a Pavarotti-verseny egyik fordulójára, amikor még azt sem tudtam, hogy opera-énekesnő lehetek. Megformáltam csodálatos *Aidákat*, itt énekeltem azt a bizonyos *Lohengrint* is, ami az első nagy premierem volt.” (Sümegi Eszter)

„Számomra az Erkel Színház olyan, mintha hazajönnék. Nagyon megszerettem az évek alatt, rengeteg gyönyörű előadást adhattunk itt a nézőközönségnek.” (Balga Gabriella)

„A nagy szerepeim többségét itt énekeltem. Ez a műfaj ezen a színházon keresztül mindig elérhető volt, nekem is ezért kedves.”
(Miklósa Erika)

○ Fotó: Nagy Attila

Hóviharban

Kristóf Réka, Rab Gyula, Rácz Rita, Meláth Andrea, Dobák Attila és az OPERA Énekkara | Foto: Rákossy Péter

A *magyar vígopera atyja*ként is emlegetett Poldini Ede kétfelvonásos a verbunkos és cigányzenei motívumokat, valamint Mozart, Donizetti és Rossini vígoperáinak jegyeit egyaránt magán viseli. Szövegkönyvét a később hollywoodi forgatókönyvíróként is ismertté vált színpadi szerző, Vajda Ernő jegyzi. Nem csoda, ha a *Farsangi lakodalom* az ősbemutatót követően külföldön is nagy sikert aratott, és februárban hatvan év után az OPERA repertoárjára is visszatért.

„Már a megérkezés is egy különös utazás. Az Eiffel Műhelyház lenyűgöző külső és belső terei, egy-egy hatalmas gőzmozdony kint és bent, a tágasan elegáns csarnok mint egy időgép, elvarázsolja az érkezőt, aki könnyedén hangolódik rá Poldini Ede közel száz éve írt vígoperájának hasonlóan szurreális világára: egy vidéki házba menekülnek az utakat járhatatlanná tevő hóesés elől azok, akik máshová indultak, miközben nem érkeznek meg, akiknek meg kellene érkezniük. Összeshívva napokig: áldott, átkozott és tiltott szerelem, házaspári civakodás, és végül keserűdes feloldódás...”

Hogy mindebből egy gyöngyszem finomságú előadás jött létre, az sok remek alkotó egy-

másra találásának és egy kiváló rendező magával ragadó víziójának köszönhető. Itt mindenki főszereplő. A kis szerepeket is pompás hangok teszik élővé, a népes és lendületes kórus önálló szereplővé nemesedik.”

(Bencsik András, *Demokrata*)

„A darab alapszituációja, hogy a zord időjárás miatt idegenek napokig egy házba összehívva élnek, lehetőséget adott arra, hogy a járványhelyzetre aktualizálja a rendező, Almási-Tóth András. (...) Sokan megjegyezhetik, a karantén ábrázolása a színpadon micsoda elcsépelet dolog lett 2022-re. De ahhoz kétség sem fér, hogy a *Farsangi lakodalom*ra nagyon is illik az új köntös. Leporolva és átdolgozva tér tehát vissza a repertoárba a majdnem a feledés ho-

Rácz Rita, Rab Gyula, Kristóf Réka, Dobák Attila és az OPERA Énekkara | Foto: Rákossy Péter

Szegedi Csaba, Miksch Adrienn, Létay Kiss Gabriella, Endrész Ferenc | Foto: Rákossy Péter

Miksch Adrienn, Kristóf Réka, Rab Gyula, Wiedemann Bernadett | Foto: Rákossy Péter

végig kiegyensúlyozottan, szépen énekel. (...) Wiedemann Bernadett rövidke jelenetében Bükkyné színművészi finomságokkal rukkolt elő, illetve a grófnő és a katonatiszt megrendítő »duettje« is külön kis tragédiát hordoz magában.”

(Esztergályos Máté, *Revizoronline.com*)

mályába merült opera, s kezdetét veszi egy igazi hókarantén-parti az Eiffel Műhelyház színpadán. (...) A rendező érdemeit több oldalon keresztül lehetne sorolni, de szorítkozzunk most a legfontosabbra: olyan utakat járattunk be a karakterekkel és olyan funkciót adott nekik, amik messzemenően túlmutatnak az eredeti darabon, mindezt úgy, hogy egyszer sem válik toladóvá egyetlen módosítás sem. A Kiss Márk által megálmodott kosztümökből és Fügedi Balázs díszletterveiből is sugárzik a kreatív energia. A hópolyhek szüntelenül hullnak, a kinti és a benti teret egy hatalmas ablaküveg választja el egymástól, ami olyan érzést kelt, mintha az egész történet csak egy hógömbben kelt volna életre. Egy olyan hógömbben, aminek az üvegfala már régen megrepedt, és hamarosan teljesen széttörik.”

(Lengyel Emese, *Magyar Nemzet*)

„Az énekesek hangja az egész előadás alatt kiválóan cseng. (...) Szegedi Csaba orgánuma a legerősebb, de az új dramaturgia révén kulcsszereplővé emelt Dobák Attila basszbaritonja szintúgy meggyőző. (...) Az ifjú szerelmespár, Rab Gyula és Kristóf Réka

„A történet mindenekelőtt vicces, szellemes és szórakoztató. Mintha egy 30-as évekbeli filmvígjátékot látnánk, amiben nem is csalódunk. (...) Miksch Adrienn tragikomikus komolysággal és tartással, de lírai szenvedéllyel és melegséggel éneklé a Nagyasszonyt. Férje, Péter szerepében Sándor Csaba sem kevésbé meggyőző a maga higgadságával. Nagyon sok szép pillanat van a darabban, mint például a fiatalok, Zsuzsa és Kálmán szerelme. (...) A *rózsalovagra* emlékeztető melankólia és visszafogottság Meláth Andrea és Dobák Attila előadásában szép és megható. (...) A végén, amíg a karanténba kényszerült vendégek maradnak ünnepelni, a katona főbe lövi magát. Ez Almási-Tóth András slusszpoénja, aki mint az Operaház művészeti igazgatója és mindenre bevethető fegyvere 2018 óta, sok ritkaságot vitt már színre. Most épp Fügedi Balázssal, akinek az izléselesen berendezett, hegyi hotelre emlékeztető Bauhaus-enteriőrje a fogószínpad segítségével ügyesen terasszá változik, valamint Kiss Márk nem annyira izléseles jelmezeivel elegáns, revüszerű estét rendezett.”

(Rolf Fath, *Opera Lounge, Németország*)

Álom és valóság határán

Kuriózum az az opera, amely egy Nobel-díjas drámaíró színdarabja alapján készült szövegkönyvre épül, és elsősorban zongoradarabjairól, valamint zenekari műveiről ismert zeneszerző tollából származik. Claude Debussy egyetlen operája *ötven év után tért vissza* az OPERA színpadára, Kirsten Dehlholm rendezésében.

○ Haja Zsolt | Fotó: Nagy Attila

„Már maga a mű is feladja a leckét. Ez az előzmény és folytatás nélküli, merőben atipikus opera, amely se áriát, se finálét nem kínál, úgy emeli a magasba Maurice Maeterlinck szakadatlan szimbolizmusát, hogy a mutatónyától lenyűgözött közönség még ma is kénytelen magában szemérmesen újragondolni a belga Nobel-díjas vészes túlértékelttségéről elterjedt hajdani közkeletű vélekedést. A művel való újbóli találkozás lehetőségének és az igényességet kikövetelő vállalkozásnak tehát már előre kijár az öröm és a hála. (...)

[Haja Zsolt] tiszteletre méltó készenléttel és energikusan formálta oly igényes szölamát, amelynek kényes magasságaihoz igencsak elkélt az énekes egykori tenortapasztalata. Hasonlóan színvonalas, s tán még stílusosabb alakítással érdemelte ki zajos elismerésünket Kovács István (Golaud), illetve az OPERA Gyermekkarából színpadra lépő, nagy tehetségnek sejlő, üde hangú Karácsonyi Anna (Yniold).

○ Pasztircsák Polina, Meliáth Andrea, Haja Zsolt | Fotó: Nagy Attila

○ Kovács István, Karácsonyi Anna | Fotó: Nagy Attila

○ Kiss András, Fried Péter, Kovács István és az OPERA Énekkara | Fotó: Nagy Attila

Az előadás ragyogó középpontja mindazonáltal kétségkívül Pasztircsák Polina Mélisande-ja volt. Nemcsak szopránjának karcmentes, dús szépsége és francia szövegformálásának sugárzó intelligenciája okán, hanem éppígy annak a gyermeki-gyermekasszonyi talányosságnak a fölmutatása révén is.”

(László Ferenc, Magyar Narancs)

○ Pasztircsák Polina | Fotó: Nagy Attila

Keresztet hordozva

Rég várt premierre került sor az idei nagyböjt időszakában. Johann Sebastian Bach basszushangra írt Krisztus-kantátái ösztönművészeti produkcióba foglalva, tánccal kiegészítve, frissített szövegekkel egy *egészen új dimenziót nyitottak* e vokális műveken.

○ Kovács István és a Forte Társulat | Fotó: Rákossy Péter

„A Magyar Állami Operaház is megkereste Horváth Csabát. A felkérésből előadás született, mégpedig a *Keresztkantáták* az Eiffel Csarnokban. Bach basszus hangra írt kantátáira jött létre egy kifejezetten lüktető, több elemében izgalmas ösztönművészeti produkció. A tánckar ezúttal Horváth Csaba másodéves növendékeiből és a Forte Társulat néhány táncosából állt. Kovács István pedig nem csak nagyszerűen énekelt, hanem óriási alázattal olvadt bele az igencsak látványos öszképbe. Miközben a vallásos szövegeket hallgattuk (magyar szöveg: Lackfi János) a táncosok egyrészt egy időutazást kínáltak, másrészt a szenvedéseinket, örömeinket és harcainkat jelenítették meg, felerősítve az egyéni történeteket is. A mozdulatok remek kompozíciók-ká váltak néhol ellenpontozva, máskor kiemelve Bach dallamait. A Magyar Állami Operaház zenekarát Halász Péter dirigálta ihletetten. A *Keresztkantáták* egyórányi nyugtató főhászként adtak némi reményt a bizonytalan jövőre.”

(Balogh Gyula, *Népszava*)

„Boldog lehet, aki láthatta!” (Frey Edit)

○ Kovács István és a Forte Társulat | Fotó: Rákossy Péter

○ Kovács István és a Forte Társulat | Fotó: Rákossy Péter

„Nagyon illik a zenéhez ez a koreográfia.”
(Hargitainé Róna Ágnes)

○ Kovács István és a Forte Társulat | Fotó: Rákossy Péter

„Úgy tűnik, az utóbbi években divatossá vált az oratóriumok, vagyis szakrális operák és más szakrális művek – mint például a bécsi Volksoperben a *Német Requiem* – szcenírozott megjelenítése. A Magyar Állami Operaház Zenekarát Halász Péter lendületesen vezényelte. A táncjeleneteket a Forte Társulat tagjai kifejezően, akrobatikus elemekkel tarkítva adták elő.”

(Harald Lacina, *Der neue Merker*, Ausztria)

○ Kovács István és a Forte Társulat | Fotó: Rákossy Péter

Grál-lovagok nyomában

Wagner utolsó zenedrámája ünnepi színpadi játék, a jó győzelméről és a bűnök feloldozásáról szóló megváltástörténet. A Parsifal új rendezése egy csaknem negyven éve futó klasszikust váltott fel. A visszajelzések szerint a *nagypénteki varázs* ezúttal sem maradt el.

○ Kálmándy Mihály és az OPERA Énekkara | Fotó: Nagy Attila

„Bűn, empátia, megváltás. Csak három az ezernyi téma és jelkép közül, ami áthatja a Parsifalt. Ehhez jön további tucatnyi elem, többek között a Grál, a dárda, a szüziesség, a szexuális csábítás. Hogyan tegyünk rendet köztük? A Magyar Állami Operaház új produkciójában Almási-Tóth András rendező bátran megoldja a kérdést. (...) Ezt a zenét Kocsár Balázs és a Magyar Állami Operaház Zenekara kiválóan játszotta. Leginkább az volt lenyűgöző, ahogyan a változó tempók és a dinamika, az emelkedések és ereszkedések, a gyorsulás

és lassulás, valamint a magával ragadó hangzás végig pontos volt. Nem is az egyes hangszerrek, mint inkább az egység volt diadalmas, az öszszhangzás minden pillanatban nagyon kielégítő volt. (...) A zsöllye új kialakítása egy elképesztő pillanatra is lehetőséget adott: az első felvonást záró

Grál-jelenetben a férfiak a járásokban jelent meg, így a hang körülölelt bennünket. A kórus egyébként az egész előadás alatt kiváló volt, de erre a pillanatra biztosan emlékezni fogunk. (...) Sebastian Hannak díszletei általában kellemesek, jól befogadhatók voltak. Főként a Viráglányok jelenete volt kiváló. (...) Ha úgy lépünk ki egy operaházból több mint ötórányi Parsifal után, hogy azt érezzük, nem is volt olyan hosszú, valamit biztosan jól csináltak. Visszatérek.”

(David Karlin, Bachtrack, Egyesült Királyság)

„Nem szörnyű, mert ahhoz túl szép a látvány, pedig nagyon valóságközeli, Operaház környéki, a fedetlen felsőtestek kapubejáratot tartó márványök is lehetnének. Ha az az üzenet, hogy a Parsifal napi tapasztalat is lehet, hogy a történet, ha nem is rólad, de a környezetedről szól, nem esik rosszul elfogadni. (...) Kovácsházi István meg csak emlékezik a régi szép időkre. Egyébként elég szépen emlékezik, végigéneklí a röpke öt óracsát, és csak néha mászik bele a hangja az orrába, nehéz az elismerőkön kívül más szavakat találni a teljesítményére. (...) Kálmándy Mihály Amfortasként egyszerűen lenyűgöző, zeng és

„Szeretném megköszönni az OperaVisionnek, hogy élőben közvetítette Wagner utolsó operájának fontos magyar produkcióját, ami zeneileg a legmagasabb szinten van. Minden énekes kiváló, elsőrangú a zenekar és a kórus. A rendezésben voltak brilliáns ötletek és olyanok, amik nekem nem tetszettek, de az a legfontosabb, hogy Brazíliában is megnézhettem egy ilyen jelentős opera-előadást. Tényleg nagyon köszönöm!”

○ Shakayan Lusine, Brindás Boglárka, Heiter Melinda, Taba Benjámín, Fodor Beatrix, Horti Lilla, Megyimőrecz Ildikó | Fotó: Nagy Attila

döng és fáj, és az ember legfeljebb azon ámul, hogy az ő hangja sötétebbnek hat, mint a basszista Palerdi Andrásé. Aki azért hosszú távon mindenképpen a lehetséges legjobb megoldás, ha saját erőből kell a Gurnemanz-kérdést megoldani. (...) Mellette áll a színpadon Rácz István. (...) Öröm, hogy ott áll, hogy Titurelnek súlya van.”

(Fáy Miklós, Élet és Irodalom)

„A magyar szereplőgárda meggyőző: a német előadásmód és frazeálás is tökéletes volt. Magabiztos hőstenorjával Kovácsházi István ismét bizonyított Parsifalként, korai éveit lírai hangszíne előnyére vált. (...) Szántó Andrea lenyűgöző Kundry volt egyenletes mezzoszoprán hanggal, a mély A-kig terjedő altra jellemző kvalitásokkal. Fémes csengésű hangszínével észrevehető erőlködés nélkül uralja az érzelmek teljes palettáját az erotikus-csábító hangoktól az extatikus dühkitörésekig. Kálmándy Mihály sötét, kellemesen érdes, dinamikus baritonjával és kifejező előadásmóddal keltette életre Amfortas megható szerepét, míg Titurelként Rácz István éjfekete, markáns basszussal és szilárd hangfekvésével valószínűleg közvetítette a síri hangot. Szemerédy Károlyból talán hiányzott Klingsor cinikus éle, de élénk baritonjával hiteles alakítást nyújtott.”

(Wolfgang Kutzschbach, Das Opernglas, Németország)

○ Palerdi András, Kovácsházi István | Fotó: Nagy Attila

○ Szemerédy Károly, Szántó Andrea | Fotó: Berecz Valter

„Nagyszerű este volt a budapesti premier! Gyönyörű ház, együttes, kórus. Könnyek szöktek a szemembe, annyira jó! Köszönöm, Magyarország!”

○ Kálmándy Mihály, Rácz István | Fotó: Berecz Valter

OPERA VISION

○ Szántó Andrea, Kovácsházi István | Fotó: Berecz Valter

Spanyol szerelem

Marius Petipa koreográfiáinak egyik **gyöngyszeme** a *Paquita-szvit*. A táncszvit eredetileg Paquita, a cigánylány és a francia tiszt, Lucien d'Hervilly szerelmi történetéről szóló, Spanyolországban játszódó darab részeként vált ismertté, később pedig előszeretettel emelték ki a műből. Most a Magyar Nemzeti Balett társulatára szabva, táncvariációk és vezető szólisták jutalomjátékként láthatták a nézők a *Korlátok nélkül* című esten az Eiffel Műhelyházban.

○ Melnik Tatiana, Balázs Gergő Ármin és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Kummer János

„A sok különféle variációból álló *Paquita-szvit*ből Solymosi Tamás balettigazgató Mirzoyan Albert koreográfus-balettmester és Prokofieva Irina balettmester segítségével a legalkalmasabbakat válogatta ki táncosai számára. (...) Aliya Tanykpayeva principál mesteri egyensúlyt talált a magasztosság és a dinamizmus között, végig megőrizve elegáns tartását. Adagióját úgy találta, mintha apró drágaságokat kínálna, majd pár pillanat múlva merész piruett sorozatba kezdett. A jó ugrásokra kész Timofeev Dmitry tökéletes partnernek bizonyult. Férfias önbizalma nyugalmat és magabiztosságot árasztott. Amint színpadra lépett, a kartáncosok sorai tökéletes összhangba kerültek. A pas de trois-ban Felméry Lili könnyedén táncolt és egyensúlyozott, míg Balaban Cristina tökéletes grand jeté-vel lebegett végig szólóján. Különösen lenyűgözött az a tüéles pontosság, amivel Rónai András a hasonlóan lenyűgöző ugrásából földet ért. (...) Rományi Nóra jelmezter-

(Ilona Landgraf, *Landgraf on Dance*, Németország)

○ Rónai András, Lee Yourim, Topolánszky Vince | Fotó: Rákossy Péter

○ Morimoto Ryosuke, Földi Lea | Fotó: Nagy Attila

○ Melnik Tatiana, Balázs Gergő Ármin és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Kummer János

○ Takamori Miyu, Morimoto Ryosuke, Wakabayashi Yuki | Fotó: Kummer János

interpretációját adták e zeneműveknek. A vezető balerina, Melnik Tatiana kezdeti merevsége lágy eleganciába olvadt abban a pillanatban, amikor lovagja, Balázs Gergő Ármin színpadra lépett. A magas Balázsinak partnere megemlése gyerekjáték. Forgásai jók, és a tempóval is ügyesen játszott.”

„Solymosi Tamás, Mirzoyan Albert és Prokofieva Irina adaptációjában és betanításában számos nehéz variációt láthattunk. A csodás Operaházban Oleg Molchanov ragyogó díszletei és Rományi Nóra előkelő jelmezei kifejezetten jól érvényesültek. A férfi táncosok erőtel-

A VI. Nagy Iván Nemzetközi Balettgála műsorán is szerepelt a *Paquita-szvit*, amelyről szintén beszámolt Ilona Landgraf a *Landgraf on Dance* hasábjain: „Petipa pont akkoriban, 1881-ben újította fel a *Paquitát*, amikor a budapesti Operaház épült – és emiatt talán jobban is illett ide a *Paquita-szvit*, mint az Eiffel Műhelyház modern színpadára. Egyfajta bónuszként itt a (Minkus, Delibes, Drigo és mások szerzeményeiből összeállított) zene nem felvételtől szólt, hanem a Magyar Állami Operaház Zenekarának előadásában – akik Kovács László pálcája alatt gazdag és élénk

jes ugrásokat mutattak be, a női táncosok kecses spicctáncokkal nyűgöztek le. Főként Melnik Tatiana és Balázs Gergő Ármin eleganciája érdemel említést, valamint Balaban Cristina, Felméry Lili és Morimoto Ryosuke pas de trois-ja. Sikert aratott még Kosyreva Diana (spanyol variáció), Nakamura Junnosuke (Auber-variáció), Barbaglia Matilde (Armida-variáció), Rónai András (Talizmán-variáció) és Sharipova Elena (Trilby-variáció). A Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei is aranyosak voltak.”

(Ira Werbowksy, *Der neue Merker*, Ausztria)

A varázsgyűrű hatalma

Az *istenek alkonya* premierjével Wagner monumentális *Ring*-ciklusának záródarabja is színpadra került májusban. Az M. Tóth Géza rendezte, vetített animációkkal kísért, **különleges látványvilágú** tetralógia ősszel a maga teljességében lesz látható a felújított Operaházban.

„Csodás előadás volt a ma esti.”
(Mihályi Éva)

Gábor Géza, Kovácsházi István, Szemerédy Károly, Horti Lilla és az OPERA Énekara | Foto: Rákossy Péter

„Ennek az operának a legnagyobb szerepe Brünnhildéé, melynek megformálójá Rálik Szilvia, aki bírta a szerepet, végig képes volt a saját hangján megszólaltatni ezt a szót. (...) Az este igazi főszereplőjévé mégis Kovácsházi István válhatott. (...) A három felvonáson keresztül mindvégig bírta hanggal, mely hang egészen adekvát Wagner-hanggal tudott válni. Amúgy is a férfiak voltak az előadás erősebb résztvevői. Kifejezetten tetszett Szemerédy Károly Gunthere, akinek a beállítása a paródia határán mozgott. (...) Ebből a figurából tudott a maga imponáló hangadásával mégis egy jelentékeny figurát és egy jelentékeny vokális alakot megteremteni. Feltétlenül méltatnám még Gábor Géza Hagenjét, akinek figurája és szólamformálása az egész előadás során nagyon imponálóan bizonyult. Horti Lilla Gutruneként ugyancsak jól teljesítette a feladatát.”

(László Ferenc, Új Zenei Újság)

„A vezérmotívumokra épülő wagneri zenéhez a KEDD Vizuális Műhely tervezte a vetítéseket. A rendezői koncepcióhoz illeszkedő animációkkal a cél az volt, hogy ne csak a fiatalabb, más nézői élményhez szokott publikumot, hanem az idősebb generációt is meggyőzzék arról, tegye félre maradi elképzelését, minek hogyan kellene lennie, és izgalommal telve, érdeklődéssel nyisson új megközelítések felé. (...) Mindenekfelett Rálik Szilvia hangját és előadását kell hangsúlyoznunk Brünnhilde szerepében. Életemben talán 70 különböző Brünnhildét is láttam már, de egy sem közelíti meg ezt a kivételes művészt. Minden frázis élvezet. (...) Kovácsházi István nemes hőstenorjával méltó Siegfried mellett. (...) Hibátlan dikcióval, erőlködés nélkül mássza meg a harmadik felvonás rettegett magasságait. (...) Gábor Géza (...) démoni, átható hanggal testesítette meg Hagent. Apját, Alberichet a magyar bariton, Kelemen Zoltán (...) tiszta kiejtéssel, tökéletes

Kovácsházi István, Horti Lilla, Szemerédy Károly, Gábor Géza | Foto: Rákossy Péter

„Varázslatos előadás volt, köszönöm az élményt!” (Pécs Zsófia)

AZ ISTENEK ALKONYA

szövegmondással alakítja, különösen abban a jelenetben, amikor megpróbálja a fiát manipulálni. Említésre méltó még a Waltrautét játszó Szántó Andrea, akire jól formált mezo hang és kifejező játék jellemző. (...) Mint mindig, az Énekkar betanítása tökéletes volt Csiki Gábor irányítása alatt. (...) Kocsár Balázs főzeneigazgató körültekintően vezényelte a Magyar Állami Operaház Zenekarát, és így sok meghatározó zenei pillanat valósult meg az árookban, és terjedt tovább a felújított Operaház fantasztikus akusztikájában. (...) A közönség minden közreműködőt frenetikus tapsal jutalmazott, ami Rálik Szilviánál tomboló orkánná szélesedett sok Brava! bekiáltással. Ha olyan kiváló énekest szeretnénk látni, akinek a hírneve egy nap még a Bécsi Állami Operáig is elér majd, mindenképpen megéri ideutazni és megtekinteni őt.”

(Harald Lacina, Der neue Merker, Ausztria)

Rálik Szilvia | Foto: Rákossy Péter

„Az akusztika jobb, mint néhány éve, a csodálatos díszítések megújultak, minden csak

úgy ragyog. A nézőtéri székek száma 1200-ról 1000-re csökkent, de úgy, hogy a legtöbb helyről jobban látni és hallani, és főként a fiatalok számára állóhelyek is létesültek. (...) Az *istenek alkonya* egy fényekkel, virtuális világokkal kiegészített összművészeti alkotás. Több tüllfüggönyön vetítenek, a végén a világ pusztulása igazi tűzélmény, ami nagyon tetszett. Alapjaiban egy könnyed *Ring*ről van szó, ami nem akar túl sokat mondani, de azért mégis hozzátesz a műhöz, például akkor, amikor a gyászindulónál a hős Siegfried tényleg búcsút vesz Brünnhildétől. Ez a jelenet igen szépen van megrendezve, és a záróképet is nagyon hatásosnak találtam: a pusztuláskor látjuk kiönteni a Rajnát, aminek van egy kis utópikus hangulata. Van egy, a paradicsomra emlékeztető kép, Ádámot és Évát látjuk egy virtuális édenkertben, de összességében ez egy olyan produkció, ami nem akar mindent a feje tetejére állítani, és Wagner, valamint a kulcsmondanivalókat nagyon is komolyan veszi.”

(Jörn Florian Fuchs, Deutschlandfunk, Németország)

Szulák Andrea: „Csakis az élmény fontos”

Szerző: Ur Máté

Szulák Andreával nap mint nap találkozhatunk többek között a Madách Színház vagy az Operettszínház színpadán, kevesen tudják azonban, hogy *gyermekként az Erkel Színház rangos előadásainak szereplője volt*. Éneket szeretett volna tanítani, de a sors a színpad felé terelte. Az előadóművésszel az operával való kapcsolatáról beszélgettünk.

Porgy és Bess, 1970 | Forrás: OPERA Archívuma

A pályaválasztásában is része volt ezeknek az élményeknek?

Az én gyerekkoromban még nagy tisztelet övezte a klasszikus zenét, beletartozott az általános műveltségbe. Talán nem is létezett olyan általános iskola, ahol ne működött volna valamilyen kórus, vagy énekegyüttes. Érdekelt ez a világ, engem nem kellett győzködni, hogy részt vegyek benne. Arról nem is beszélve, hogy eredetileg középiskolai énektanár szerettem volna lenni.

Fiatalon az opera világa szinte a szó szoros értelmében rabul ejtette.

Gyerekként az egykori Köztársaság térre, mai nevén II. János Pál pápa térre jártam óvodába. Egy alkalommal édesanyám legnagyobb meglepetésére, nem onnan, hanem a szomszédban lévő Erkel Színházból kellett hazavinnie, aznap ugyanis gyerekszereplőket válogattak a Magyar Állami Operaház előadásaihoz. Négyöt éves lehettem ekkor.

Milyen emlékei vannak ezekből az évekből?

Szerepeltem a *Falstaffban* és a *Pillangókisasszonyban*, a *Porgy és Bessben*, a *Manon Lescaut*-ban, és tisztán emlékszem, hogy egyszer ki kellett, hogy vigyenek a színpadról mert annyira megijedtem attól, ahogy Komlóssy Erzsébet Azucenaként átkokat szór Verdi *Trubadúrjában*. Bár gyerek voltam, de úgy érzem, hogy ez egy meghatározó időszak volt. Olyan művészekkel állhattam egy színpadon mint Begányi Ferenc, Házy Erzsébet, Orosz Júlia, Palcsó Sándor, Radnai György és Szirmay Márta.

Zenésznak vagy színésznak tartja magát?

Az igazság valahol a kettő között van. Tény, hogy a színészek között zenésznak, a zenészek között pedig színésznak számítok, de én élvezem, hogy a személyiségem behatárolhatatlan. Ez a helyzet folyamatos inspirációt jelent a számomra. Amikor megkaptam az első személyi igazolványomat, azt írták bele, hogy előadóművész. Én interpretálni tudok, bizonyos feladatoknak megfelelni.

Ezért választotta végül a színpadot a tanítás helyett?

Az a típus vagyok, akit a lehetőségek találnak meg, nem pedig fordítva. Valójában mindig a mestereim terelgettek, én pedig megfogadtam a tanácsaikat. A magyar énektanítás kimagasló személyisége, Sík Olga volt az, aki egyértelműen eltanácsolt a tanítástól, és azt mondta, hogy menjek inkább hozzá az Országos Szórakoztatózenei Központ Stúdiójába.

Szinte nincs olyan nap, hogy ne találkoznánk önnel a Madách Színház,

○ Manon Lescaut - Házy Erzsébet és Simándy György
Forrás: OPERA Archivuma

vagy a Budapesti Operettszínház színpadán. A felújítás óta volt már az Operaházban?

Egyelőre még nem láthattam, de ez nem tart sokáig. Az OPERÁ-s kollégáim mindig előszeregettek hívnak a premierekre, most például Rost Andrea készül új bemutatóra. Komlósi Ildikóval és Sümegi Eszterrel is szimpatizálunk, előadásaikkal nem egyszer csaltak már könnyet a szemembe.

Musical, operett vagy opera. Lehet, illetve kell rangsort állítani?

Én zenei mindenevő vagyok, és az is távol áll tőlem, hogy címkéket ragasszak. Jelenleg például egy dal, pontosabban egy klip felvételén dolgozom együtt Molnár Leventével. Ha azt kérdezte volna, hogy melyik a kedvenc operám, nem tudtam volna megmondani, mert egy-egy zene vagy előadás mindig az adott hangulatomnak, élethelyzetemnek megfelelően hat. Olykor Mozartban találok meg azt, amit keresek, legutóbb pedig például egy *Turandot*-előadás volt, ami teljesen magával ragadott. Örülök, mert azt tapasztalom, hogy a közönség nagy része is így működik. Ha egy jó előadást láthatnak, olyat, ami megérinti őket, akkor csakis az élmény lesz a fontos. Korábban az opera például mumus volt, most azt tapasztalom, hogy igenis szexi.

Ezt miből gondolja?

Megváltozott az opera formai világa, ami önmagában sokkal több fiatalt vonz. Manapság már nem azt kell órákon keresztül nézni, hogy egy éltes nő agonizál a színpadon és úgy tesz, mintha tizenhat éves lenne, illetve jelentéktelen férfiak sem próbálnak meg egy hősszerű bőrébe bújni. A kortárs rendezések

egészen izgalmas helyzeteket teremtenek, és látványbeli újdonságokat is hoznak. Úgy gondolom, hogy az olyan innovációk, amik nem rúgják fel teljesen a hagyományokat, előrevezetők. Meg kell ugyanis teremteni annak a lehetőségét, hogy mindenki meg tudja találni a saját igazságát egy előadásban. Egy kevésbé újító, poros látványvilágú produkció erre nem biztos, hogy képes, mégha sokaknak ez jelenti is az operát.

Ha kikapcsolódásra vágyik milyen zenét hallgat?

Édesanyámnak hatalmas lakklemez-készlete van, amit lépésről lépésre digitalizálok, úgyhogy van miből választani, utána pedig szeretném ezeket a ritkaságokat egy gyűjtemény javára vagy jótékonyági célra felajánlani. Minden, amit hallgatok, inspirációt jelent, többek között már évek óta foglalkoztat, hogy férfihangra írt operaáriákat énekeljek fel. Izgalmas kihívásnak és egyfajta útkeresésnek is gondolom, de egyelőre még nem vágtam bele, így is nagyon sok a feladatom. ○

○ Hány János - Radnay György és Házy Erzsébet | Forrás: OPERA Archivuma

NYÁRI PROGRAMOK

JÚNIUS, JÚLIUS, AUGUSZTUS

EIFFEL MŰHELYHÁZ

Venekei M. / T. Malandain / J. Klylián / I. Stravinsky / C. W. Gluck / W. A. Mozart: **Egyensúlyban**

Mozart: **A kairói lúd, avagy A rászédett vőlegény**

Mozart: **Az álruhás kertészlány**

Opera a parkban

OPERAHÁZ

Wagner: **Az istenek alkonya**

Verdi: **Don Carlos**

Mozart: **Figaro lakodalma**

Giordano: **Andrea Chénier**

Puccini: **A Nyugat lánya**

John Cranko / Pjotr Iljics Csajkovszkij / Kurt-Heinz Stolze: **Anyegin**

Verdi: **Az álarcosbál**

Mozart: **A varázsfuvola**

IFJÚSÁGI PROGRAMOK

Ringató, OperaOvi

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

ERKEL
ERKEL SZÍNHÁZ
ERKEL THEATRE

EIFFEL
EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

MÍTOSZ
& TÖRTÉNELEM

2022

JEGYVÁSÁRLÁS 2022. JÚLIUS 4-TŐL
OPERAHÁZ, OPERA ÉRTÉKESÍTÉSI CENTRUM, EIFFEL MŰHELYHÁZ ÉS INTERNETES VÁSÁRLÁS